

Déli Hírlap

A bánági magyarság napilapja, mely a kora reggeli órákban jelenik meg a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével

Dr. VUCHETICH ENDRE
vezetésével.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

TIMIȘOARA

I., Bratianu-tér 3.

A Timis-Torontal-i törvényszék időszaki lapok nyilvántartásában történt bejegyzés száma: 83 (Dos. No. 934/1938.) Telefon: 28-10.

Dr. VARNAY ELEMÉR
felelős szerkesztő.

A döntő beszéd

Mussolini beigért beszéde áll az érdeklődés központjában. Vajjon, hogy fog a Duce dönteni? Az azonnali háborús beavatkozás mellett, vagy fenntartja tovább is a várakozó semlegeség elvét? Lábhoz tett fegyverrel — ahogy ő mondja. Olaszország ugyanis, mint tudjuk, a teljes felkészültség állapotában van. Kétmillió hadserege mozgósítva, amelynek az a feladata, hogy a szövetségesek szárazföldi erejének igen jelentékeny részét lekösse, bár Itália maga a harc zónáján kívül áll. Ugyancsak mozgósítás állapotában van az olasz hadiflotta is, így hatalmas szövetséges erőket köt le a Földközi-tengeren is. Talán ma fog eldőlni Olaszország végleges magatartása, hogy vesztig marad-e, vagy a háboru útjára lép? Ha az utóbbi eshetőség válik valósággá, úgy elsősorban az érdekelhet bennünket, merre vezet először enek a támadásnak az iránya?

Ha egy olasz hadjárat eshetőségeivel foglalkozunk, egy a szakértők véleménye szerint Egyiptomért indulnak majd meg a harcok. A francia határ nagyon erős, azonkívül majdnem másfél millió francia katona áll ott őrséget, a Giornale d'Italia szerint. Mivel pedig Mussolini célja az, hogy imperiumát kibővítsé, ennél fogva nem mehet olyan kockázatba, amelynek során Abessziniát és egyéb eddigi szerzeményeit elveszíthetné. Eppen ezért számolni lehet azzal, hogy az olaszok Egyiptom körül felkészülten várják a beavatkozást, hogy ott mint hatalmas offenzív erő lépjenek fel. Erre vall az, hogy az összes kombinációk szerint Olaszország fog támadni és az angol-egyiptomi szövetség csupán védekezésre fog szorítkozni. Ha egy eljövendő háboru fejleményeit illetőleg jóslatokba lehet egyáltalában bocsátkozni, úgy a körülmények eddigi alakulása révén ilyen természetű háborus kialakulás várható. Már az előzmények is így diktálják az irányt. Látható a különböző államok felsorakozásából is. Ez az olasz törekvés tette Egyiptomot Anglia természetes szövetségesevé és vonzotta Törökországot is az angol és francia érdekszférába. Egyiptom mögött sorakozik az arab világ is, de Egyiptom szomszédja viszont nyugati irányban az olasz Libia, amely az olasz hadműveleteket nyomban támogathatja az ottlévő hatalmas hadsereg és a felcsoportosult légi erők révén. Bizonyos segítséget nyújthat még Abessziniá is, ahol 150.000 főnyi kintőnően felszerelt és gyarmati harcokhoz begyakorolt olasz hadsereg áll. A vállalkozás mindamellett nem könnyű. Mert angol Egyiptomban csaknem annyi katona van, mint Libiában, az egyiptomi hadárokat pedig ma már korszerűen, jól kiépített erődök védik.

Mussolini óvatos államvezető és bizonyára számolt a legkülönbözőbb eshetőségekkel. Mind eddig is nagyon is meggondolta, hogy mit eslekedjék. Itália eddigi semlegessége legfőbb tanúsága annak, hogy mennyire meggondolta mindig annak óriási horderejét, hogy belevágjon-e ilyen elhatározó jelentőségű feladatba. Nincsen kizárva, hogy Mussolini mégis csak a további semlegesség mellett dönt, de a jelek inkább arra vallanak, hogy a legközelebbi órákban elhangzó nyilatkozat elvágja a gordiusi csomót. A mai idők tulfutott háborus hangulatában gyorsan repül ki a kard. Ha azonban Mussolini a fegyveres megoldást választja, úgy ismét további tért hódít a háboru szelleme és valószínűleg maga után vonja azt az elhatározást, hogy Amerika is beavatkozzék a háboruba. Rövidesen már tudni fogjuk, hogy mi a helyzet.

Dünkirchentől Sedanig a német csapatok megszállották a Maginot-vonal folytatását

Angol jelentés szerint az expedíciós
hadsereg jórésze visszatért

A Radar hírszolgálati ügynökség jelentése

Német harctéri jelentések

A vezéri főhadiszállásról jelenti a német hadsereg főparancsnokság: Az Északfranciaországban bekerített francia hadsereg utolsó maradványainak ellenállását megtörtük. A Lille környéki tisztogatási műveletek folyamán 26 ezer foglyot ejtettünk. A Dunkerque közelében lévő brit expedíciós hadsereg megmaradt csapatai ellen támadásokat intéztünk, amelyek az elkeseredett ellenállás ellenére jelentős sikereket hoztak. A kedvezőtlen időjárás ellenére, légi had-

síkkal támadta meg a dunkerquei kikötőben időző hajókat,

amelyekre csapatokat hajóznak be. A légi haderő ezenkívül közreműködött a szárazföldi támadásoknál is. Öt szállítóhajót elsüllyesztettünk, míg három páncélost és tíz kereskedelmi hajót 70 ezer tonna tartalommal komolyan megromgáltunk. Gyors páncélosaink elsüllyesztettek egy torpedórombolót és egy tengeralattjárót. Ostende kikötő előtt egy tengeralattjárónk megtorpedózott, egy ellenséges hadihajót. Május 30-án

az angol csapatoknak Cassel mellett történt megsemmisítése alkalmával

65 harcikosit zsákmányoltunk.

Ezekben a harcokban különösen Koll ezredes és csapatai tűntek ki. Abevillé közelében az ellenség harcikosikkal támadást kísérelt meg, amelyet bombázóink megfúrtak. Az ellentámadás során tért nyertünk. Abevilletől délre repülőgépeink sikerrel bombázták az erődökben összpontosított ellenséges csapatokat. Az ellenséget, amely Chesne mellett egy hidfőt megszállva tartott, az Ardennes csatornán túl vetettük. Norvégiában a Trondhjemből kiindult csapatok Fausketol északra megtörték az ellenség ellenállását.

Narviknál csapataink az ellenség heves támadásai ellenére megtartották állásaikat.

49 ellenséges repülőgépet lelőttünk, ebből 39 légiharcban pusztult el, tízet pedig a légvédelem lőtt le. Kilenc német gép hiányzik.

Német birtokba kerültek a legfontosabb francia és belga szénbányák

A Német Távirati Iroda pénteken este a harctéri helyzetről az alantú összefoglaló jelentést adta:

A flandriai nagy ütközet során egy angol és két francia hadsereget szétverték. A Maginot-vonal folytatása Montmedytől Dunkerqueig a németek birtokában van. Az új német front Abevillé mellett kezdődik a La Manche-csatornánál, a Somme, az Oise, az Aisne folyók mentén, a Maasnál. Sedantól délre végződik. A német haderő 100 kilométerre közelítette meg a francia fővárost. A szárazföldre küldött angol expedíciós hadtest megsemmisült,

a belga-francia tengerparton is a német szárazföldi, légi és tengeri haderő uralja a La Manche-csatornát és a Themse torkolatát.

A tengerparton megszilárdított új támaszpontokról kiindulva a német légi és tengeri haderőnek módjában áll sikeres támadást megindítani Anglia ellen. A német hadsereg balszárnyának utánpótlása biztosítva van. A legfontosabb belga és francia szénbányák és ipari központok német birtokba kerültek. Dunkerquetől nyugatra a megmaradt angol csapatokat sürgősen behajózzák Nieuport és Dunkerque között.

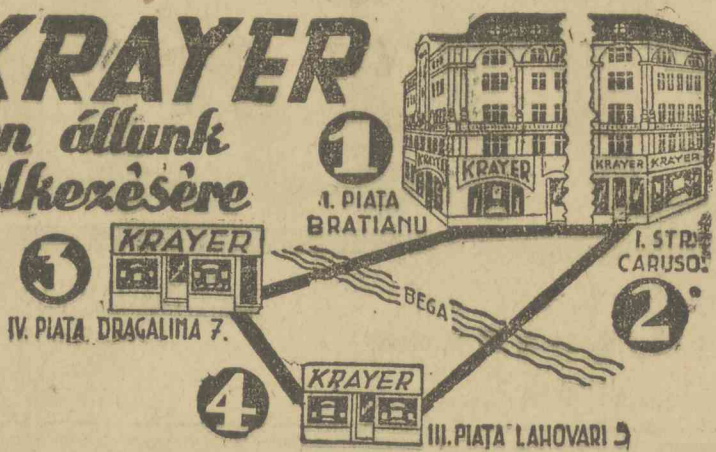
A szövetségesek harctéri jelentései

Londonból jelentik: A légügyi minisztérium a következő közvéleményt adta ki: Brit vadászgépek folytatták a szövetséges csapatok észak-franciaországi behajózásának védelmét. A beérkezett jelentések szerint

pénteken 56 német gépet lőttünk le, vagy rongáltunk meg. Tizenhat angol gép hiány-

zik. Szombatra hajló éjszaka vadászgépeink Dunkerque felett 14 ellenséges vadászgépet tettek ártalmatlanná. A légi haderő a belga partok mentén elsüllyesztett egy ellenséges torpedórombolót, ezenkívül tovább folytatta a Flandriában harcoló német csapatok, szállító csoportok bombázását. Északon a visszavonulási hadműveletek a lehető legkedvezőbb feltételek mel-

4 KRAYER
üzletben állunk
rendelkezésére

PARFUMERIA

FESTÉKÁRU

háztartási cikkek az előirt legalsóbb napi áron állanak kedves vásárlóink rendelkezésére. Keresse fel legközelebbi üzletünket: I. kerület, Piata Brătianu 3. Telefon: 38-71. I. kerület, Str. Caruso 2. IV. kerület, Piata Dragalina 7. (a nagypiacon) Telefon: 14-12.

ES A MOST MEGNYILT:

III. kerület Piata Lahovary 5. Telefon: 20.33. Telefon-rendeléseit is azonnal hazaküldjük!

lett történetek meg, Prioux tábornok hadseregének több egysége megérkezett Dunkerque kikötőjébe, ahol azonnal védekező állást foglalt el. Mégis Prioux tábornok csapatainak egy része nem érte el a kikötőt és ezek a csapatok egyre sulyosabb helyzetbe kerülnek. Az Északfranciaországban maradt csapatok élelemmel és hadianyaggal való ellátása tovább tart.

Az angol admirális jelentése szerint a norvég partok előtt néhány nappal ezelőtt elsüllyesztett Curly cirkáló 4250 tonnás volt és Broe kapitány parancsnoksága alatt állott. A 400 főnyi legénységből négy tiszt és 5 tengerész meghalt. Az admirális hozzáfűzi, hogy a háború kitörésekor

Angliának 70 cirkálója volt és ezek közül összesen kettő pusztult el, de ezeket is pótolták az időközben elkészített újabb cirkálókkal.

ABERVILLET A FRANCIAK VISSZA FOGLALTÁK

A Havas-ügynökség jelenti: Két napon át tartó harci tevékenység után a francia csapatok elfoglalták Abevillé város közvetlen környékét.

NÉMET ELLENTAMADÁS A SOMMENAL

A francia hivatalos jelentés a következő: A francia-angol szárazföldi, tengeri és légi haderő Dunkerquenél folytatja elkeseredett küzdelmét, hogy ellenálljon a német nyomásnak és így biztosíthassa a csapatok nagy részének elvonulását. Az ellenség, amely nagy fontosságot tulajdonít annak, hogy a francia csapatok átkeltek a Sommen ellentámadásba ment át ezen a vidéken, de ezt a francia csapatok visszautasították.

SZÜNET NÉLKÜL FOLYIK AZ ANGOL CSAPATOK ATSZALLITASA

A péntekről szombatra virradó éjszaka a hadihajók és szállítóhajók szünet nélkül közlekedtek a La Manche csatornában és Angliába szállították a brit és francia csapatokat. A kiürítés tovább folyik.

Szombaton élelmiszert, vizet és munitiót dobtak le az angol repülőgépekről ejtőernyők segítségével a Calais védő szövetséges haderők részére, amelyek még mindig ellenállanak.

A SZÖVETSÉGESEK HADITANACSA KIHANGSULYOZTA A KÉT BIRODALOM EGYSÉGÉT

Párisból jelentik: A pénteki nap folyamán összeült a legfőbb haditanács. Nagybritanniát Churchill képviselte, valamint Attlee, Campbell,

Dill, Ismayl és Spears tábornokok. Franciaország részéről Reynaud, Petain marsall, Weygand tábornok, Darlan admirális és Paul Baudoin vol-

A Stefani szerint a szövetségesek fél millió embert veszítettek

A Stefani ügynökség jelenti: A Popolo di Roma hangsúlyozza, hogy az angol haderő, amely Dunkerquenél ellenáll, mintegy 80.000 főt tesz ki. Az északi angol-francia hadsereg 700.000 emberből állott, de ezek közül 200.000 megmenekült.

Az embervesztés tehát közel félmilliót tesz ki,

A belga parlament szerint III. Lipót már nem uralkodo

Limogesből jelentik: Az itteni városházán a Franciaországban tartózkodó belga képviselők és szenátorok hivatalos jellegű titkos ülést tartottak, amelyen Betoule szenátor, Limoges város főpolgármestere, a városi tanács tagjaival együtt résztvett és hangsúlyozta, hogy a francia-belga fegyverbarátság megdönthetetlen, egyben pedig közölte, hogy a városháza palotáját a belga parlament rendelkezésére bocsátja. Utána Cauwelaert, a belga parlament elnöke ezeket mondotta:

— A múlt kedden fájdalmas és megdöbbentő hírek érkeztek hozzánk nemzeti függetlenségünkről. Franciaország lelki felháborodásában megvonhatta volna tőlünk azt a nagylelkűséget, amelyben részesít bennünket. Meggyőződtem arról, hogy Franciaország nem viseltetik keserűséggel a belga nemzet iránt, holott arra minden oka megválna. Bizonyosra veszem, hogy Franciaország legyőzhetetlen hősiessége és Anglia ereje, valamint a támadásnak áldozatul esett kis nemzetek bátorsága közösen ki fogják vívni a győzelmet.

Gilon, a belga szenátus elnöke ezeket mondotta:

— A sötétségbe döntöttek bennünket, de minden energiánkkal nyomban hozzákezdünk az újabb ellenálláshoz. A belga nemzet egy pillanatra sem feledkezett meg dicsőséges hagyományairól. A belga hadsereg számos egysége visszautasította III. Lipót királynak a fegyverletétellel vo-

tak jelen. A tanácskozásról az alanti közelményt adták ki:

A legfőbb haditanács átvizsgálta a helyzetet és megegyezésre jutott mindazokra az intézkedésekre nézve, amelyeket tenni kell. A legfőbb haditanács megállapította, hogy a szövetséges kormányok és azok népei rendíthetetlen egységben a háborúnak a legnagyobb erővel való folytatása mellett döntöttek, hogy biztosítsák maguk részére a győzelmet.

Gort tábornok magas kitüntetését kapott

Londonból jelentik: A Reuter ügynökség közli, hogy Gort tábornok szombaton délelőtt Franciaországból megérkezett Londonba. A hadügyminisztérium közlése szerint az angol expedíciós haderő elszállításának jó előrehaladása és az Észak-Franciaországban visszamaradó haderő esökkenésére való tekintettel a visszamaradt csapatok parancsnokságát alacsonyabb rangú tisztekre ruházták át. Gort tábornokot a király a Barth-rend lovagi keresztjével tüntette ki.

Közel három millió ujonc vonul be Angliában

Londonból jelentik: A két újabb korosztály behívása következtében 2,800.000 fiatalember kerül a zászlók alá.

A szövetségesek kereskedelmi hajóvesztése

Londonból jelentik: Megállapítást nyert, hogy május 22-ig a 21 ezer 511 szövetséges és semleges kereskedelmi hajók közül, amelyek kíséret mellett tették meg az utat, csupán harmincegyet süllyesztettek el a németek. Ezek közül 3100 semleges hajó volt, amelyből három tonna árut sikerült rendeltetési helyére eljuttatni.

amibe nincsen beleszámítva a Dunkerqueben harcoló hadsereg. Hadianyagban a vezetés óriási, mert több ezer ágyút, harcikocsit, gépkocsit és nagy mennyiségű munitiót voltak kénytelenek visszahagyni. A flandriai csata tehát súlyos vereség volt a szövetségesekre és a németek meg vannak győződve arról, hogy 24 órán belül Dunkerquet is elfoglalják.

natkozó parancsát és tovább harcol északon a szövetséges csapatokkal.

Ezután határozati javaslatot fogadtak el, amelyben a belga parlament elhamarkodottnak ítéli Lipót király lépését és kijelenti, hogy ezért a történelem előtt a királynak kell viselnie a felelősséget.

A javaslat bizalmát nyilvánítja a belga ifjúság iránt, amely rövidesen hadba vonul. A belga parlament közösséget vállal a belga kormánnyal, amely megállapítja, hogy

Lipót király jogilag és erkölcsjogilag többé nem uralkodó.

A most ellenséges uralom alatt álló honfitársak iránt a belga parlament együttérzéssel viseltetik és bizalmát fejezi ki rendíthetetlen hazafiasságuk iránt. Hangsúlyozza azt a szilárd, eltökélt szándékot, hogy az országnak és a gvarmatoknak minden még rendelkezésre álló erejükkel küzdeniök kell a haza felszabadításáért. A harcot a szövetségesek oldalán mindaddig folytatják, amíg az ország fel nem szabadul.

A határozati javaslatot a jelenlevő 89 képviselő és 54 szenátor egyhangúan megszavazta.

A BELGA KIRÁLYT MEGFOSZTOTOTTÁK A FRANCIA BECSÜLETRENDTŐL

A francia hivatalos lap szombat reggeli száma rendeletet közöl, amelynek értelmében III. Lipót belga királyt törlik a „becsületrend” tagjai sorából.

III. LIPÓT VISSZATÉRT A BRÜSSZELI PALOTÁBA

A Stefani ügynökség közli a belga fővárosból, hogy III. Lipót király pénteken este visszatért a brüsszeli királyi kastélyba. Az uralkodót a Führer parancsára

a királyoknak kijáró tisztelettel fogadták.

A tudósító megjegyzi, hogy a belga köztvélemény, úgy az angolok, mint a franciák, valamint a külföldre menekült belga kormány és parlament tagjai iránt, az uralkodóval szemben tanúsított sértő magatartás miatt, mélységesen fel van háborodva. A kormány és a parlament tagjai nemcsak, hogy megszöktek az országból, hogy ezáltal elkerüljék a veszedelmet, de az uralkodót támadni és sértegetni merészték. A felháborodás méginkább növekedett, amikor a frontról visszatért katonák közölték, hogy a szövetségesek elhagyták őket és a belga hadsereg egyedül állott egy megsemmisítően nagyobb ellenféllel szemben.

ANGLIA ÉS FRANCIAORSZAG NEM AKARJÁK KONGÓT

A Havas ügynökség jelenti: Mértékadó körökben a leghatározottabban cáfolják azt a hírt, amelyet a külföldön terjesztenek és amely szerint Anglia és Franciaország fel akarnák osztani egymás között a Belga-Kongót.

A BELGA FEGYVERLETÉTEL RÉSZLETEI

Berlinből jelentik: A Német Távirati Iroda a következő részleteket közli a belga hadsereg kapitulációjáról: Reggel 5 órakor a tüzelés megszűnt és kitűzték a fehér zászlót. Hogy az ellenséggel összeköttetésbe léphessünk, az egyik hadosztály autóján szintén fehér zászlók alatt elindultak a parlamenterek. A falvakon áthaladva közöltük, hogy a háboru véget ért és Belgiumban béke lesz. Bruggetől délkeletre szétszórt belga csapatokkal találkoztunk, amelyek azonban még semmit sem tudtak. Nyolc óra felé értünk Bruggebe, ahol egy belga rendőrtiszt kaulazolt bennünket. Beérkeztünk az egyik kastélyba, ahol a főhadiszállás székelt és a vezérkari főnök a legbarátságosabban fogadott bennünket. Néhány percen belül küldetésünk befejeződött.

A FRANCIA FRONTON MÉG MINDIG HARCOL EGY BELGA HADTEST

Párisból jelentik: Párisi jólinformált belga körökben megállapítják, hogy legalább egy belga hadtest harcol a szövetségesek oldalán. Ezt a hadtestet Decrahe tábornok vezeti, aki annak idején a Lüttich vidékét védő csapatokat vezet. te és

nem volt hajlandó Lipót belga király parancsának engedelmeskedni

és most Blanchard tábornok parancsnoksága alatt a szövetséges hadsereggel együtt tör utat magának a tengerpart felé. Ezenkívül hat, vagy hét belga légi különítmény folytatja a harcot. Denis belga nemzetvédelmi miniszter reméli, hogy az új belga hadsereg két hónapon belül harcra képes állapotban lesz. Egy millió hétszáz ezer belga menekült tartózkodik Franciaországban és a belgiumi gépkocsik háromnegyed része is francia területre érkezett.

LYONT BOMBÁZTÁK A NÉMETEK

Lyonból jelentik: Lyon vidékét szombaton bombázták. A német repülőgépek bombát dobtak le Givors község központjába is, amely Lyontól délre 30 kilométernyire van. Tizenkét halott és 50 sebesült a bombázás áldozatai. Több épület rombadólt. A tüzoltóság most is dolgozik a tüz lokalizálásán.

AZ OROSZ-FINN HÁBORU MÉRLEGE

Helsinkiből jelentik: A Német Távirati Iroda közli, hogy hivatalos helyről nyert értesülés szerint a finn-orosz háboruban a finnek 66 ezer 406 embert vesztek. Ezek közül 2595 tiszt, 11.564 altiszt és 55.248 közlegény. Az elhaltak száma 3263, míg 43.557 ember megsebesült. Megállapítják, hogy a finn hadsereg a háboru utolsó hetében veszítette a legtöbb embert, amikor a harcok a karéliei földszorosban folytak.

AZ OLASZ ROKKANTAK A NEMZETI MOZGALOMBAN

Rómából jelentik: A rokkant munkások szövetségének vezetői táviratot intéztek a Ducehoz, amelyben bejelentették, hogy ők is részt akarnak venni a magasabb nemzeti aspirációk megvalósításában és csak Mussolini parancsszavára várnak. (Rador.)

KILENC LENGYELT ÍTELTEK HALÁLRA POSENBEN

Posenből jelentik: A Német Távirati Iroda közli, hogy a bíróság kilenc lengyelt halálra ítélt, mert 1939 szeptemberében több németet meggyilkoltak. (Rador.)

Hearst amerikai sajtóvezér a beavatkozás ellen fordult

„Nem az amerikai katonának való az európai harctér“

Newyorkból jelentik: A Német Távirati Iroda közli, hogy William Hearst, az ismert amerikai újságkirály az érdekltségbe tartozó egyik újságban állást foglalt Amerikának a jelenlegi háboruban való részvétele ellen. Hearst többek között a következőket írja:

„Egy háboru több rosszat, mint jót okozna Amerikának. Az európai harcterek nem az amerikai katonának valók. Az Egyesült Államoknak távol kell magát tartania a háboru borzalmas következményeitől.“

A Newyork Telegraph megállapítja, hogy az amerikai flottának európai vizeken való felálldozása nem lenne igazolt. Az amerikai flotta hivatása megvédeni az Egyesült Államok partvidékét.

KÉSZENLÉTBÉ HELYEZTEK AZ AMERIKAI CIRKÁLOKAT

Washingtonból jelentik: A Texas, Newyork és Arcansas cirkálókon a tengerészeti akadémia 100 végzett növendéke körutazásra készült a délamerikai vizeken. A haditengerészeti miniszter rendeletére a cirkálókat készenlétbé helyezték és a körutazás elmarad.

Morgenthau pénzügyminiszter kérte, hogy az amerikai államadósságot további 3 milliárd dollárral növeljék, mert az adók felemelésével és ezzel az összeggel együtt tudja csak biztosítani a kincstár szükségletét.

EURÓPÁBAN ALIG MARAD AMERIKAI ÁLLAMPOLGÁR

A washingtoni külügyi hivatal közölte, hogy a hadviselő hatalmak kormányaitól ugyanazt a bánásmódot kérte a Washington nevű hajóra nézve, mint amilyent a President Roosevelt hajóval kapcsolatban kért. A President Rooseveltnek ma kell megérkeznie Galway irországi kikötőbe. Ezzel kapcsolatban kiemelik, hogy a Manhattan nevű gőzös vasárnap indul el Génából,

előreláthatóan utolsó útjára.

A hazatérő hajón az utasok minden helyet lefoglaltak. A Fekete-tengeren tartózkodó valamennyi amerikai hajó, számszerint 35, haza igyekszik és mindebből arra következtetnek, hogy

Amerikában feltétlenül számolnak Olaszország beavatkozásával.

(Rador.)

Angliában Mussolini békejavaslatára számítanak

Nem cáfolták meg, hogy a Duce közölte az olasz beavatkozást Roosevelttel

Washingtonból jelentik: Azt a hírt, amely szerint Mussolini közölte volna Roosevelt köztársasági elnökkel, hogy Olaszország segítséget kíván nyújtani Németországnak, sem meg nem erősítették, sem meg nem cáfolták a Fehér Ház részéről.

A SZÖVETSÉGESEK KÉSZEK OLASZORSZÁG JOGOS KÖVETELÉSEIT TELJESÍTENI

Az angol lapok az Olaszországgal folytatott tárgyalások egyoldalú megszakításával és Alfieri berlini olasz nagykövetségnek Hitler kancellárnál tett látogatásával foglalkoznak. Ebből arra következtetnek, hogy Olaszország felkészült a beavatkozásra. A Times megállapítja, hogy a szövetségesek hajlandók voltak a legmesszebbmenő engedményeket megadni, hogy Olaszország jogos kívánásait kielégítsék úgy a közeljövőben, mint később is. A Daily Mail azt hiszi, hogy Mussolini rövidesen javaslatot fog tenni az európai béke helyreállítására, de olyan javaslatot, amely Olaszország és Németország számára lesz előnyös.

A spanyol fallangisták Gibraltárt követelik

Madridból jelentik: Az Ariba nevű fallangista lapban Manuel Agnar cikket írt, amelynek címe:

„Spanyolország Gibraltárt akarja.“

Agnar azt fejtegeti, hogy az angolok tévednek, ha azt hiszik, hogy Spanyolország és Anglia között minden rendeződött, mert kereskedelmi egyezményt kötöttek és néhány millió font sterling kölcsönt kaptak. Spanyolország Gibraltárt akarja és ott a spanyol lobogón kívül más zászló nem lenghet. A mi követelésünk nincsen összefüggésben az ágyúk dörgésével, ami Calaisból már Angliába is áthallatszik. Vajjon Nagybritannia nem hajlandó-e egy elegáns gesztussal átengedni azt, amiről tudja, hogy a mienk?

Békeajánlatának visszautasítása esetén avatkozik a háboruba Mussolini

Madridból jelentik: A Havas ügynökség közli: A Franco úton egy tüntető menet az angol követség felé közeledett. Itt a rendőrség rohamőrsége feltartóztatta a tüntetőket, akik nem folytathatták útjukat. A követséget gépfegyveres katonaság őrzi.

Londoni diplomáciai körökben majdnem bizonyosra veszik, hogy Olaszország még ebben a hónapban beavatkozik a háboruba, bár az időpont tekintetében eltérések mutatkoznak. Az sem kétséges, hogy

HITLER ÉS ALFIERI FONTOS TANÁCSKOZÁSA

Az olasz lapok nagy jelentőséget tulajdonítanak annak a megbeszélésnek, mely Hitler birodalmi vezér és Alfieri, az új berlini olasz nagykövet között foly le. A Popolo di Roma értesülése szerint ez a találkozás nagy fontosságu volt. A katonai hadműveletek miatt megbízó levelének átadásánál és azóta sem tudott Hitler tanácskozni az új olasz nagykövettel úgy, hogy a mostani találkozás során volt az első eszmecsere a német államfő és a nagykövet között.

ÖT MILLIÓ OLASZ FÖLDMUNKÁS HATÁROZATA

A Stefani jelenti, hogy a mezőgazdasági munkások fasiszta szövetségesek nemzeti tanácsa, amely Rómában ült össze, egyhangu határozatot hozott, amelyben kijelentette, hogy öt millió olasz földművelő munkás készen áll a Duce parancsára, hogy bármilyen áron megvalósítsák az ország nemzeti követeléseit.

A HÉT KÖZEPÉN MÁR ELVI

MEGÁLLAPODÁS VOLT A BLOKAD KÉRDÉSÉBEN

Az angol kormány hivatalosan jelenti, hogy május 29-én értesítést kapott az olasz kormánytól, amely szerint Olaszország a dugáru ellenőrzésre vonatkozó tárgyalásokat nem folytathatja és azokat véglegesen megszakítottnak tekint. Az angol kormány ráutalt arra, hogy az olasz közlés röviddel azután történt, amikor Green hazaérkezett Rómából, ahol olasz körökkel elvi megállapodásra jutott a dugáru ellenőrzés ügyében.

Amerika beavatkozik a szövetségesek oldalán,

viszont római hírek szerint Németország agusz-tusig be akarja fejezni a háborut. Olyan hírek is elterjedtek, hogy Flandria teljes birtokbavétele után Németország újabb békejavaslatot tesz Angliának, még pedig Rómán keresztül. Az olasz kormány állítólag annak hangsúlyozásával készíti ezt az ajánlatot, hogy el nem fogadása esetén Olaszország kénytelen lenne beavatkozni.

SZIVBAJ, érelmeszesedés, NŐIBETEGSÉGEK, idegbajoknál, rheumánál, stb.

BUZIAS GYÓGYFÜRDŐ

Bánát, Románia, szénsavas, vasas fürdők és ivókurák. Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Gyógyulás, szórakozás, pihenés, strand, sport, tánc, mozi, park. Muschong Hotel, Grand Hotel, Bazar Hotel, Adél villa, Antónia villa, Margit villa, valamint számos magánvilla és ház. Információ: Fürdőigazgatóság és Oficial Local de Cură si Turism.

Népközösségünk az erdélyi magyar művészetért

Senki előtt sem kétséges, hogy a népközöségi kulturmunka fokmérője legalább annyira a lehetőség, — mint a szükség. Hiába agyalunk ki szebbnél-szebb terveket, hiába dolgozunk ki a kisebbbbségi élet minden vonalára irányt és programot adó munkatervet, ha a körülmények s az általános helyzet kijózanító hidegzuhanyt zúdítanak reánk és az eredeti elgondolásoknak csak egy töredéke megy át a gyakorlati megvalósulás tűzkeresztségén.

Inter arma silent musae — szokták mondani. A háborús izgalmak árnyékában megnőnek a kenyérgondok, keményebb a küzdelem a létért, az anyag sok időt elkövetel a szellem jussából. De éppen azért, mert ez így van, annál figyelemreméltóbb és értékesebb minden törekvés, mely ezekben a nehéz napokban is adni akar valamit. Helytállani és dolgozni a közért. A népi közösségért. A népi kultúráért.

A népközöségi magyar kulturmunka egyik házagópító feladatára mutat reá az aradi tagozat művészeti alosztályának ama indítványa, mely országgrésziinkben létesítendő Erdélyi Magyar Képzőművészeti Szalon formájában egy táborba hívja komoly törekvű, erdélyi művészeket és a népközöségi központ útján városunkint bemutatásokat kíván rendeztetni, abból a célból, hogy az ittélő magyar nép széles rétegei közelebbről megismerjék és értékelhessék a mai erdélyi magyar alkotóművészetet.

Maga a gondolat, a terv nem új. Mindig közbéjött azonban valami akadály, nehogy az eszme valóságba szökkenjen. Ezek a nehézségek most is fennállanak, de ezzel szemben jelentős előny az, hogy a magyar népközöség, mint a kormány által is elismert tényező, veheti kézbe a nagyhorderejű népművelő mozgalom irányítását s aki a magyar tömegek lelkivilágával tisztában van, aligha bocsátja meg, ha a kezdeményezés ezáltal is valahol, vagy valahogy megreked. Egyrészt a népközöség, mint az ittélő magyarság hivatalos központi kulturális szerve, a legilletékesebb tényező ebben az ügyben, — másrészt pedig, szervezettsége révén, az egyetlen kisebbségi fórum, mely kellő nyilvánosságot, illetve látogatottságot biztosíthat a városközi csereakciók, vándorkiállítások számára.

Egy kollektív kiállítás elsősorban erkölcsi és művészi sikerre — szinte csakis erre — építi célkitűzéseit, de joggal feltehető, hogy az Erdélyi Magyar Képzőművészeti Szalon kiállításai a magyar képzőművészek és képfaragók támogatásában is komoly sikereket eredményeznének.

Három szempontra hívjuk fel már jóelőre az illetékesek figyelmét.

1. A nagyközönség ítéletét egy kiállítástól rendszeren nem a jó, hanem a rossz művek befolyásolják. A legkiválóbb alkotás, a remekmű is elveszti értékét szemében, — ha a környezete rossz. A Szalon tárlatába beválogatandó művészek és művek tehát szakszerű, alapos bírálat után érdemelhetik csak ki, vajjon helyük van-e ott, az erdélyi magyar művészet seregszemléjén. A művészetnek elsősorban erkölcsi, szociális, tanító és gyakorlati értéke van. A művészet nem önmagától való, nem önmagáért létező szép. hanem népiségünk tükré, mértéke, iránymutatója. A l'art pour l'art a népi közösség szemében nem művészi érték, mert nincs cél nélküli költészet, zene, építészet, festészet, szobrászat. Erdélyi magyar művészeink alkotásaiban — általánosságban megítélve őket — örömmel állapíthatjuk meg, hogy a nagy kérdések elől nem térnek ki. A korszerűbe kapaszkodtak és a népművészetből is sokat felhasználtak. Előbbi az európai színvonalat, utóbbi az erdélyi jellegzetességeket. A Szalon tárlatán tehát nem „faldíszeket” keresünk, hanem komolyerejű munkákat, amelyek a művész bensősépes viszonyát az erdélyi tájjal, életformával sugározzák.

2. Az egyetlen Kolozsvárt kivéve, alig volt a kisebbségi sors hűz és egynéhány esztendő múltjában alkalom, amikor erdélyi művészeink együttesen kiállítottak volna. Ily zárt sorban,

igazi képességeiket kifejezve még nem láttuk őket a „vidéken”. Pedig nagyon kíváncsiak vagyunk reájuk. Nagyon hiányzanak nekünk. Szeretnők látni, miként értelmezik ők, a művészet elhivatottjai: vallani és vállalni. Szeretnők megfigyelni célkitűzéseiket, áttekintő képet kapni

„A nők értelme szép — a férfiak értelme mély”

„A nők azért kerülnek el a gonoszt, mert rut és nem azért, mert igazságtalan”
Kant nem volt nőgyűlölő, de nem szerette a „tanult hölgyek”-et

Jachmann, Kant barátja és életrajzírója mondja a következőket:

— Szívesen tájékoztatnám önöket Kant szerelméről, helyett azonban, sajnos azt kell közölnöm, hogy a nagy bölcs ilyesfajta érzelmeiről semmiféle tudomásomra... Kantnak az volt a véleménye, hogy a férfi a feleség megválasztásánál arra legyen tekintettel, milyen háziasszony és milyen anya lesz a jövőbeli. Ha pedig még anyagiasabb szempontot is veszünk tekintetbe, úgy az elsősorban a vagyon lehet, mert

ha az asszony vagyonos, úgy a férj vonzalma biztosítva van,

hiszen a férj hálával fog reá gondolni mindig a házasság folyamán, hogy a felesége gondtalan életet biztosít számára, már pedig a hála a legnemesebb érzelem.

Igy nem is volt Kant ellensége a házasságnak, különösen abban az esetben nem, ha barátai valamelyikének előnyös házasságához szerencsét kívánhatott. Különben pedig gyakran idézte egy férjes asszony mondatát a házassággal kapcsolatban:

— Ha jól megy sorod, ne házasodj!

Borovszki, a Kant által is átnézett életrajzában ezeket írja:

— Ismerem személyesen két Kanthoz méltó nőt, akikhez Kant vonzódott, sőt, szerette őket. Kant azonban természetesen annyi ideig gondolkodott és olyan késedelmes volt a vallomás megtételében, hogy ezalatt az egyik ismeretlen helyre, külföldre költözött, míg a másik egy nagyon tisztességes emberhez ment nőül, aki nem habozott olyan sokáig a leánykéréssel, mint Kant. Pedig tudom, hogy mind a két esetben szerencsés kérés lett volna Kant is. Kant érzelmi élete a szó szoros értelmében fegyelmezett volt, ezzel nem azt akarom mondani, hogy a másik nem ellensége lett volna, egyáltalán nagyon is jól tudott bánni a nőkkel, nem követelt tőlük egyebet, mint háziasságot, vidámságot és azt, hogy a háztartáshoz és a főzéshez értsenek.

Sohasem várta azt a nőktől, hogy tanuljanak legyenek.

A nőkkel való beszélgetéseiben szívesen beszélt a főzésről és egy alkalommal, mikor már hosszú idő óta különböző konyhai receptekről beszélgetett, egy korosabb hölgy így szólt hozzá:

— Kedves professzor úr, ön valóban azt hiszi, hogy mi mindnyájan csak szakácsnők vagyunk és semmi egyebek?

Az érdekes hölgynek alapjában véve talán igaz is volt, de nézzük Kantnak a kijelentéseit magukat. „A szépről és a jóról” szóló elmélkedésében a férfinetemet nemesnek, a nőinetemet szépnek nevezi, de hogy mit gondol Kant női szépségnek, arra vonatkozóan a legjobb öt magát szószertint idézni.

„A fehérszeműnek erősebb érzéke van mindenhez, ami szép, csinos avagy díszes. Már gyermekünkben szívesen cicomázzák magukat és tetszelegnek magukban, ha ki vannak csinosítva... Erte nek hozzá már igen fiatalon, hogy finomak legyenek és uralkodnak magukon, még pedig abban a korban, amikor a férfi még fékezetlen, balga és könnyen zavarba hozható... Takarékosak, hogy a csillogásra és fényűzésre is tusson... Gyengéd érzékenységük minden legcsekélyebb figyelmetlenséget is azonnal észrevesz. A szépnemnek is van értelme, csak hogy

fejlődésükről, képességeikről, sikereikről. A népi öntudat teli tudóval szívhatná magába mindazt, ami érték, ami szép és felemelő nálunk. Nagyon, de nagyon reászorulunk erre. A Szalon tehát látogasson el a vidékre is!

3. Talán nem is kell részleteznünk, milyen ösztönző és szélesebb látókört nyitó hatású lesz egy-egy ilyen kiállítás a szunnyadó tehetségek számára. A népközöségi helyi tagozatai — hogy közkeletű fogalmakkal éljünk, — elvégezhetik a felderítő és előkészítő munkát: tehetségkutató versenyt írnak ki, képzőművészeti tanfolyamot szerveznek, szakszerű magyarázatokkal kísért képtár — illetve kiállítás — látogatásokat rendeztesítenek, stb. — de a fiatal tehetségek fejlődésére elhatározó jellegű elsősorban egy-egy ilyen művészi lelki találkozó lehet, amilyen az Erdélyi Magyar Képzőművészeti Szalon terve.

Bízunk abban, hogy a szerény aradi kezdeményezés visszhangra talál a Népközöségi központjában és erdélyi tagozataiban, magukévá tesszik az eszmét és művészeti vonatkozásban is közelebb jutunk a népközöségi eszme lényegéhez, mely minden értékiink összefogása és közkinccsé tétele.

Kulcsár Kálmán

amíg a férfiertelem mély, addig a női értelem szép...

Fáradságos tanulás, vagy kínos tóprengés kioltják a női nem karakterének szépségét és ezek a dolgok egyúttal azt a varázst és vonzerőt is csökkentik, melyet a szépnem a férfiakra gyakorol... Az olyan fehérszeműek, akinek a feje, mint Daeier asszonyé, tele van göröggel, vagy aki Chastelet marquise mintájára beható vitát tud folytatni a mechanika kérdéseiről, az ilvennek csak a szakálla meg a bajusza hiányzik, az is kellene, hogy legyen... Az asszonynak nincs szüksége geometriára, sem az elégséges ok állításának megértésére, mindössze annyit tudjon, hogy megértse a gúnyversek csattanóját. A csillagászatból elég ha annyit tud, hogy egy szép nyári estén meg tudja hatni őt a csillagos égbolt s a földrajzból untig elég, ha annyit tud, hogy vannak még más országok és földrészek, ahol szép emberek laknak...

A nők erényeiről sem valami hízelgően nyilatkozik a bölcs Kant.

„Elkerülnek a gonoszt, mert az rút, de sohasem azért, mert az igazságtalan... Nem is hiszem, hogy a szépnem képes legyen elvetni megérteni. Ne követeljen senkisémet tőlük önfeláldozást, vagy nagy-lelkű önmérséklést. A férj sohasem mondja meg a feleségének, hogy vagyona egy részét barátja kedvéért kockára teszi!”

A férfi és női nem egymáshoz való viszonyáról igen érdekes véleménye van Kantnak:

„Ha ezekben a világrészekben a nemek egymáshoz való viszonyát vizsgáljuk, azt találjuk, hogy egyedül az európai ember találta meg a módját, hogyan kell egy hatalmas vonzalom érzéki ingerét annyira felvirágozni és annyi erkölcsiséggel átitatni, hogy ezáltal nemcsak annak kellemességeit megnövelje, hanem a szerelmi viszonyt illendővé is tegye.”

A férjes nők kacórságát is megvédi Kant:

„Ez a hajlam nem alaptalanul van meg és igazolható. A fiatalasszony ugyanis mindig abban a veszedelemben forog, hogy özvegyé váljon. Ez okozza, hogy bajait a házasulandó fiatalembereknek is mutatgatja, hogy, ha az említett eset mégis bekövetkeznék, akkor ne legyen udvarlók és imádók híján... A férfi akkor feltékeny, midőn szeret, a nő mindig, tehát akkor is, ha nem szeret, mert ahány férfi más nőt szeret, azok tőle vétettek el. A férfinak saját-maga számára van ízlése, a nő magamagát alakítja át mindenki ízlésére. A férfi a házasságban csak az ő felcsége iránt érdeklődik, a nő azonban itt is minden férfi vonzalmát meg akarja szerezni. Ha a kifinomodott fényűzés nagyon magasra lendül, akkor a nő csak kényszerűségből erkölcsös és egyáltalán sokkal inkább szeretne ilyenkor férfi lenni a nő. A férfi ellenben sohasem gondol arra, hogy a nőt irigyelje.”

Úgy látszik, hogy Kant egyáltalán nem bókol a nőknek és ilyenformán joggal mondható fölényesnek velük szemben, azonban Kant gavallér is és megjegyzéseit megcukrozza:

„Ezek a női sajátságok: gyöngeségek. Általában tréfálkoznak felettük, a balgák gúnyolják őket, az okos ember azonban belátja, hogy éppen ezek a gyöngeségek az emelőszközök, amelyekkel a férfinetemet kormányozzák és a férfiakat saját szándékaiknak megfelelően felhasználják.”

Magyar fiu mint indián törzsfőnök

„Fehér Szarvas“ különös pályafutása

Budapestről írják: Egy budai házban feketekávé-nál ül a társaság, amikor a háziasszony egyszerre csak feláll és így szól: most jön a meglepetés, bemutatom maguknak kedves és érdekes vendégemet, Fehér Szarvas indián törzsfőnököt. Azt hisszük tréfál. De aztán átmegegy a szomszéd szobába és rögtön vissza is jön, karján egy élő és eleven valódi indiánnal, aki mintha most lépett volna ki Winnetou egyik lapjáról, ahol eddig mint ábra szerepelt. Dióbarna arcu fiatalember az indián, égő fekete szemű, sötét haját bőrszalag szorítja a fülére, üstökét sastoll díszíti. Fehér bőr indiánzekéjén színes gyöngyhímzés, nyakában vékony ezüstlánccon kis barna erszényféle, mint varázshatalmú talizmán, később megtudjuk, hogy Tekakwitha, a mohawk törzs egyik szentjének ereklyéjét rejti.

— Hau kola — mondja az indián és egyik kezét szívére téve, a másikat fölemeli.

Zavarban vagyunk, — kissé álomnak, kissé jellemzabálnak, kissé ugratásnak érezzük az egészet, különösen, amikor

az indián tökéletes magyarsággal beszélni kezd.

— Fehér Szarvas vagyok, a shoshon, a shagtit-coke és az irokéz indián törzsek tiszteletbeli főnöke, az egyetlen európai indián főnök, egyébként pedig magyar nevemen, Borvendég Deszkás Sándor...

Most valóssággal nekiment a társaság, úgy röpködnek felé a kérdések mindenfelől, mint bombák az ostromolt erődre.

Fehér Szarvas mosolyogva állja a pergőtűzet és lassan-lassan megtudjuk róla és nem mindennapi életéről a következőket: Fehér Szarvas, polgári nevén Borvendég Deszkás Sándor, pestvidéki fiú. Gyerekkorában egyszer meglátta borzas fejcskékének árnyát a falon és ez olyan volt, mint egy tollas indiánfőnök árnyképe. Sorsdöntő élménye volt ez, ettől kezdve csak indián regényeket olvasott, indiánosdit játszott és mint gimnazista, mozgalmat indított az elnyomott indiánok érdekében. Szülei aggodalommal nézték mindezt, ők tudták, miért.

A fiú nagyapját is megejtette valamikor az indián élet varázsa, kiutazott hozzájuk Amerikába, ott nagy szerepet is játszott az indián nemzeti mozgalmakban, de később haza kellett térnie és otthon többé nem találta helyét az életben.

Rejtelmes nagyapai örökség volt tehát, ami öntudatlanul az indián élet felé hajszolta a fiatal Borvendég Deszkás Sándort. Aztán még egy titokzatos eset történt vele, amely végleg megszabta életutját. Egyszer indiánosdit játszott pajtásaival Máriaremetén és játék közben mély barlangba zuhant. Pajtásai segítségével szaladtak és két fiatalemberrel tértek vissza, akik közül az egyik Charles Uldenett világjáró indián újságíró volt. Ez mentette meg a gyereket a barlangból és ugyancsak ő volt az, akinek segítségével évek múlva kiutazhatott a Sziklás Hegység nagy medencéjében lakó indián törzshöz, ahol egy évet töltött.

— Ugy éreztem magam, mint aki végre hazatalált,

— mondja B. Deszkás Sándor, azaz Fehér Szarvas. Sok érdekeséget mesél indián életéről és általában az indiánok világáról. Valami egészen különös meggyőződés, hit és rajongás fűti szavait, de mégis teljesen hiányzik belőlük az a mindig kissé nyugtalanító hang, amely a megszállottaké.

— Az indiánok, akiknek 1925 óta önkormányzatuk van, az u. n. rezervációs területeken saját ősi törvényeik szerint élhetnek. Persze azért részt vesznek a „fehér“ kultúrában is, saját egyetemük van Oklahoma Cityben, de van külön egyetemük az ősi indián filozófia és hagyományos mesterségeik számára is.

Ennek az egyetemnek doktora vagyok.

Mutatja a színes tollakkal, pecsétekkel, titokzatos jelképekkel ékes diplomát. Egész sereg diplomája van még állatbőrre, pergamentre rajzolt okmányok, azoktól a törzsektől, amelyek tiszteletbeli főnöküknek választották meg. Megmutatja a békepípát is, amely tulajdonképpen hordozható oltár, az ásvány-, növény- és állatvilág, egyezőval a Föld szimbóluma. Beszéli a 12 próbáról, amelyet minden indián ifjúnak meg kell állnia, mielőtt fölveszik a törzs férfiai közé. Csodálatos költészet, a természet ősi lelke szól ezekből a próbatételekből.

Féltőn magához szorítja az indián faji titkok, szertartások és varázslatok mágikus könyvét, amely „tabu“, fehér embernek érintenie sem szabad.

Ha csak nem tiszteletbeli indián, persze, mint Fehér Szarvas.

— Visszamegy hozzájuk? — kérdezem tőle.

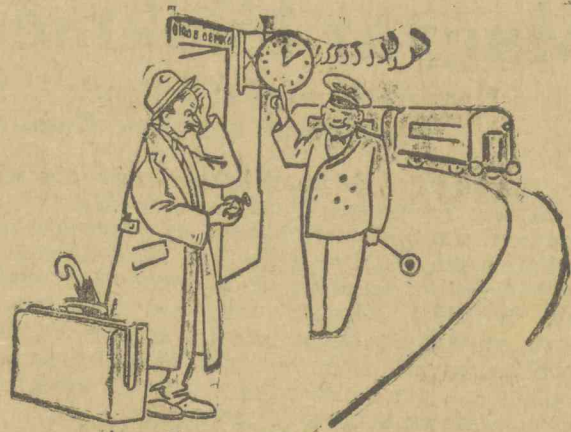
— Amint lehet — feleli felcsillanó szemmel — és akkor

befejezem nagyapám megkezdett munkáját az Indián szabadság kivívása érdekében.

(f. j.)

A főpolgármester megindokolja a villamosvasut és áram tarifaemelését

Baran Coriolan dr. főpolgármester az újságírók előtt tett nyilatkozatában megindokolta, hogy a városnak miért kellett a villamosvasut menetdíját és a villamos áram díját emelni. A főpolgármester hangsúlyozta, hogy ez az emelés csak igen mérsékelt, más városokban — például Bucurestiben és Lugoson — az emelési százalék sokkal magasabb. Ameddig lehetett, halasztotta a város az emelés gondolatát, most azonban azt nem lehet tovább elodázni. A különböző anyag, amelyekre a villamosműnek szüksége van, mind megdrágult. A nem végleges munkások munkabéret emelni kellett. Most következő a tisztviselők és végleges alkalmazottak fizetésének harmonizálása, ami ugyancsak fokozza az üzemműködést. Többletköltséget okoz az is, hogy a villanytelep számos alkalmazottja katonai szolgálatot teljesít és ezek helyett külön napi díj mellett a nyugdíjasok egy részét hívták be szolgálatra.

Annak semmi értelme sincs, hogy most mérgeledjön, —

csináltassa meg az óráját
FÖLDESSY-nél

a román haditengerészet chronomé-
ter órásanál, Timisoara, Str. Doja
44. szám, s akkor nem késik le a vo-
natról.

Gafencu külügyminiszter lemondott, utódja Gigurtu miniszter lett Macavei Ion, a CFR elnöke lett az új közlekedési miniszter

Hivatalosan jelentik Bucurestiből: Gafencu Grigore külügyminiszter megrongált egészségi állapotára való tekintettel szombaton lemondott. Utódjává őfelsége Gigurtu Ion, eddigi közlekedésügyi minisztert nevezte ki, akinek helyére Macavei Ion, az államvasutak elnöke kapott kinevezést, mint közlekedésügyi miniszter. Az új miniszterek őfelsége kezébe letették az esküt.

A hivatalos jelentés ehhez hozzáfűzi, hogy Gafencu Grigore volt külügyminiszter rövid pihenő után fontos diplomáciai küldetést fog kapni. A külügyminiszter személyében történt változás a külpolitika eddigi irányvonalát nem érinti.

Csáky István gróf magyar külügyminiszter szerint a béke megzavarása a Kárpátok medencéjére nem terjedhet ki A nagyhatalmak érdeke, hogy a dunai államokban termelő munka folyék

Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Iroda jelenti: A kormánypárt kéthetenként megjelenő hivatalos lapjában gróf Csáky István külügyminiszter „Béke Keleteurópában“ címmel vezércikket írt. A cikkben elsősorban azt állapítja meg, hogy az elmúlt hónapokban megerősödött az a meggyőződés, amely szerint Magyarország a Duna-vidéken Európa egyik konstruktív elemét képezi és szükségszerűen osztozik Európa jó, vagy rossz sorsában és nem függetlenítheti magát a világnak ettől a részétől. Magyarország számára soha sem volt szükségesebb, mint most, európai külpolitikát folytatni és figyelemmel kíséreni Európa érdekeit. Ez meg is történt, még pedig a legnagyobb fegyelmelzettséggel. Abban a nagy viharban, amely Európát elárasztotta, bizonyítékát adta példás nyugalmának és

ez év elejétől kezdve a Dunavidéken és a Balkánon a béke sokkal jobban biztosítva van, mint bármikor volt

és ezt a biztonságot nem lehet megdönteni. Ha kísérletet tennének a béke megzavarására Európában ezen részében, úgy ez csak Magyarország határain kívülről történhet azzal a céllal, hogy eltereljék a figyelmet más, sokkal fontosabb területekről. Az ilyen kísérletek azonban senkit sem nyugtalaníthatnak és lehetséges, hogy Európa ezen részében lövések fognak eldőrdülni, de azt mi nyugalommal szemléljük, mert biztosra vesszük, hogy a béke megzavarása nem terjed ki Kárpátok medencéjére és nem halad át a Kárpátok gerincén. A Dunavidék és a Balkán békéjének egyik legfontosabb záloga az az érdekkö-

zösség, amely Németország, Olaszország és Magyarország között fennáll és kétségtelen, hogy a két nagyhatalomnak különleges érdeke fűződik ahhoz, hogy

a Dunavidéken akadálytalanul folytatódjék a produktív munka.

Erről úgy Németország, mint Olaszország több ízben is nyilatkozott és Magyarország érdekei is teljesen azonosak a tengelyhatalmak érdekeivel. Mégis a közös érdekek sem biztosíthatják a béke fenntartását, csak viszonylagos méretekben. A béke fenntartásához nagyban hozzájárul a magyar hadsereg ereje is, mert a kis államok, amelyek nem rendelkeznek védelmi eszközökkel, gyakran akarataikon kívül konfliktusokba keverednek, míg azok, amelyek erősek, elhatározottak és kitűzött céljaikat megvédelmezhetik, a béke oszlopa. Bizonyos, hogy ezekben az időkben a magyar hadsereg vezetése erős kezekben nyugszik és tisztában van értékével is, ami a kis államok között fontos tényező a béke fenntartására. A Németországgal és Olaszországgal való közös érdekek, valamint kitűnő hadseregünk biztos alapját képezik annak a reménynek, hogy a békét Európa ezen részében sikerülni fog fenntartani. Éppen ezért semmi áldozattól sem szabad visszariadnunk, hogy hadseregünket felszerelhesük. A magyarság kötelessége a továbbiakban az is, hogy a belső nyugalmat megőrizze és határtalan bizalommal viseltesse a kormány iránt.

(Rador.)

Magyar lélekmentés Bucurestiben

Nagyszerű munkát fejtenek ki a fővárosban a kisebbségi egyházak.
Templomot építenek Bucurestiben a magyar evangélikusok

Egy kicsiny, de annál lelkesebb és erős jellemű magyar csoport él már hosszú ideje Bucurestiben: a magyar katolikusok és reformátusok mellett a magyar evangélikusok. Mint hivatalos egyházközségi alakulat, tulajdonképpen csak hét év előtt létesült. Pár ezer lélek mindössze ez a kis magyar sziget, amelynek életével, sorsával, jelenével és jövőjével érdemes foglalkozni, mert hiszen ha távolra is estek tőlünk, mégis csak hozzánk tartoznak.

Pontosan nem ismerjük az evangélikusok számát, azt azonban tudják, hogy a régi, vagyis a háború előtti bevándoroltak száma mintegy 4000, most azonban sokkal többen vannak. 1918-ig 142 olyan háztulajdonost tartottak nyilván, aki házat apjától és nagyapjától örökölte, a békekötés óta viszont 65 új személy épített házat, tehát anyagiakban és lélekszámban általában szaporodás tapasztalható.

Mindig nagy gond volt ennek a településnek egyházközségébe való szervezése, nehogy elveszzenek, elkallódjanak és lemorzsolódnak a magyar tömbből. Először 1909-ben foglalkoztatta az akkori tiszai magyar evangélikus egyházkerületet a bucurestii szórvány és mindinkább kifejeződött az óhaj, hogy az ottani magyar evangélikusokat pasztorizációban kell részesíteni, hogy a nagy román tengerben is élhessék vallásos életüket. Sajnos, ez a terv megmaradt tervnek. Mindig jöttek fontosabb elintéznivaló kérdések, azután nyomasztó bel- és külpolitikai problémák és a bucurestii evangélikusok ügye lekerült a napirendről.

A huszas évek elején megalakult Romániában a fiatal zsinatpresbiteri magyar ágostai evangélikus egyházkerület. Frint Lajos mostani szuperintendens, néhai báró Ambrózy Andor és Purgly László fáradoztak és végeztek szinte emberfeletti munkát, hogy a hatóságoknál kiharcolhassák az önálló és független magyar evangélikus egyházkerületet. Ekkor esett először a tekintet Bucuresti felé és már a huszas évek elején felmerült az óhaj, hogy elkészít kell oda küldeni, aki gondozza és egy táborba tömörítse a híveket. Súlyos anyagi áldozatok árán néhány hónapra leküldtek egy evangélikus lelkészt a fővárosba, aki csodálattal tapasztalta, hogy a talaj jó, a fiatal egyház hívei elég erősnek bizonyulnak, hogy minden anyagi alap nélkül is megválasszák első rendes lelkészüké. Több esztendő meddő várakozásban telt el, amikor 1933-ban megkezdődött a magyar építőmunka, azután jöttek mindazok a fontos ügyek, amelyekkel minden ifjú egyházi alakulatnak megbirkóznia kell. Templom és iskola építése, kántor szerződtetése, lakás papnak és kántornak, iroda és egyesületi helyiség, stb.

Ma már túl vannak mindezek az akadályokon. Sescty Zoltán lelkész energikus és körültekintő fiatal pap, aki nemcsak a szószéken hirdeti az igét, hanem

a társadalmi életben is megtestesíti az öszszefogó és együtt tartó erőt.

Híj segítőtársa Sibos András oltszakadati származású lévita-tanító, aki a kántori teendőket látja el, segítársuk pedig a presbiterium, jobbra falusi, egyszerű emberekkel összetevődött munkás testület. Megindult a „Bucurestii Evangélikus Harangszó” című újság, mely négy évig harangozott a gyülekezetnek, majd az erők tömörítése érdekében beolvadt az „Evangélikus Élet”-be. Azután megalakult a „Zaizoni Rab István Ifjúsági Egyesület”, amelynek heti összejövetelén közel százötven bucurestii magyar ifjú gyűlt össze, hogy néhány órát áldozzon a tudásnak és műveltségnek. Bibliaórákat, társasjátékokat, színdarabokat szerveztek, ifjúsági dalárdát fejleszt a dal kultuszát és van már Férfiszöveg és Nőegylet is.

A fővárosi evangélikusok leginkább kismemberek és két kereseti ágban helyezkedtek el. Száználvolcvan család csak kenyérvadászattal foglalkozik, másik tekintélyes csoport taxiautós. Ezenkívül sokan kőművesek, ácsok és építési vállalkozók.

A legnehezebb munka felépíteni a templomot.

Bucurestiben roppant drága a telek és költséges az építkezés is, mint minden világvárosban általában. Az evangélikusok azonban nem csüggednek és azzal a lelkesedéssel, amely ezt a gyüle-

kezetet annyira jellemzi, megindult a munka: előteremtteni a templom céljaira szükséges pénzt.

A Nőegylet egymaga 150.000 leit gyűjtött össze

és adott templomépítési alapra. Bevezették a névnap megajánlásokat, ami azt jelenti, hogy a névnap ünnepük a mulatásra szánt pénzből egy négyzetmétert vásároltak meg a telekből.

Sikerült is 850.000 leiert megvásárolni egy szép beltelket.

Az így vett ingatlanon már nagy betűkkel hirdeti egy tábla az evangélikus munka eredményét: „Evangélikus Otthon”. Özvegy Toncoviceanu Szász Anna beltelket adományozott az egyháznak azzal a feltétellel, hogy a közösen építendő bérház haszonélvezetét élte végéig magának tartja fenn. A közösen épített háromemeletes bérház, ahol ma a gyülekezet lelkésze és

A szófiai szovjetkötvetet kihallgatáson fogadta Pál jugoszláv régensherceg

Belgrádból jelentik: Arkadi Lavrentiev szófiai szovjet követ megérkezése után beírta nevét a királyi palota vendégeknyvébe. Ezután felkereste Cvetkovics miniszterelnököt, Cincár Markovics és Macsek minisztereket, majd pedig részt vett a tiszteletére rendezett villásreggeli a külügyminisztérium palotájában. Cincár Markovics az orosz követ megérkezése alkalmával a sajtó előtt a következő nyilatkozatot tette:

— Ahogyan önök is tudják, Lavrentiev szovjet követ Belgrádba érkezett, hogy a Jugoszlávia és a Szovjetorszország között megkötött kereskedelmi egyezményre vonatkozó szerződéseket kicserélje. Rendkívüli örömmre szolgál, hogy alkalmas volt Szovjetorszország első hivatalos képviselőjét üdvözölni és nagyon meg vagyok elégedve a megkötött egyezményvel is.

Pénteken délután 4 órakor Pál jugoszláv régensherceg kihallgatáson fogadta Lavrentiev szófiai szovjet követet.

kántora lakik, bankkölcsön felvételét tette szükségessé és a súlyos tartozás rendezését lehetővé tette néhai özvegy Bartha Mihályné ingatlanadományával. Még egy gyönyörű példa: egy tizennégy lelkét számláló egyháztag két holdas területet adományozott temető céljaira. A fővárosban szolgáló evangélikus cselédleányok és szolgálóiuk a maguk kis pénzével is hozzájárultak az egyházi tervekhez és

5—10 leies adóbónokat bocsátottak ki, hogy a kisjövedelműeknek könnyebben essék a fizetés.

Ennek a kis egyházközségnek a tulajdonképpeni reneszánsza hét esztendővel ezelőtt kezdődött. Frint Lajos szuperintendens, ez az apostoli erejű és fennkölt szellemű csodálatos aggastyán szervezte meg az egyházközséget, az ő szelíden kérésére nyíltak meg a szívek és nyúltak zsebbe a kezek. A szuperintendens hite adott a bucurestii szórványoknak és a hit csodákat tud teremteni. Purgly László egyházkerületi főfelügyelő kezdettől fogva odaállt az építő és teremtő munkában Frint Lajos mellé. Heteket töltött a fővárosban, ahol az ő szokott módján, bölcsen és nyugodtan dolgozott. Ahol csüggedést látott, ott buzdított, ahol áldozatkésztségre volt szükség, ott adakozott. Eljárt a minisztériumokban, a hatóságoknál, szinte emberfeletti munkát végzett, hogy elsimítson minden útba tornyosuló akadályt. Frint Lajos és Purgly László valóban úttörő pionirmunkát végeztek Bucurestiben. Sescty Zoltán lelkész pedig, aki hét esztendő óta irányítja az egyházközséget, elismerésre méltó nagy munkát végzett ez alatt a kis idő alatt. Isten és embertársai segítségével veszendőbe indult lelkeket mentett meg és változatlan hittel élesztgeti a már azóta magasra lobbant lángot.

Báró Solymossy Tibor aradmegyei földbírtokost néhány hónappal ezelőtt a bucurestii evangélikus egyházközség felügyelőjévé választotta. Tudatosan esett a választás erre a nobiles gondolkodású, gavallér és áldozatkész magyar magánasra, aki eddig is, híven családja hagyományaihoz, alaposan kivette részét az egyház munkáiból. Solymossy Tibort a közeli időkben avatják ünnepéves kiülsőségek között méltóságába. Órára a feladat: felépíteni a templomot és az iskolát. Akik Solymossy Tibort ismerik, azok tudják, hogy ezek az elgondolások valóra is válnak. Nincsen messze már az idő, amikor a Bucurestiben élő magyar evangélikusok saját templomukban dicsérik az Urat és saját iskolájukban tanítják majd a felnövő új nemzedéket az édes magyar szóra...

Ma, vasárnap
CAPITOL-ban

a szezon legnagyobb
történelmi filmje: a

VASALARCOS

Dumas világhírű regénye után.
Az előadások kezdete pont 6 és
9.15 órakor. Vasárnap és ünnep-
napokon d. e. 11, d. u. 4, 6 és
9.15 órakor.

Az Apolloban

A 13 álarcos titka

I. rész.

A főszerepekben: Noah Berry és
Johnny Mack Brown.

Alexandre
DUMAS

A

Vasálarcos

JOAN BENNETT
LOUIS HAYWARD

Németországé a legnagyobb tankármádia

Angol találmány, melynek a németek vették a legnagyobb hasznát. Érdekes leírás a német tankok tömegtámadásáról.

Amerika egyik legkomolyabb és legsúlyosabb szavú folyóiratának, a Current History-nak tavaly decemberi számában Don Wharton, a lengyel háború tapasztalatai alapján megírta, hogy tulajdonképpen

hogyan folyik le a német tankok tömegtámadása,

sőt megírta azt is, hogy mire lehetnek elkészülve a szövetségesek, ha a németek a nyugati fronton hasonló eszközök alkalmazásával csatábadobják sok-sok ezer tankjukat. A nyugati front eseményei az amerikai folyóirat cikkét most halálánul aktuálissá teszik, éppen ezért a Current History cikkét az alábbiakban ismertetjük az olvasóközönséggel:

A nyugati hatalmak nagyon büszkék voltak arra a nagy meglepetésre, amelyet a tankokkal a németeknek 1916-ban okoztak — írja Wharton. — Most viszont megvan minden okuk arra, hogy azt kívánják, bár sohasem találták volna fel ezt a szörnyű harciesszököt és a hernyótalpak ma is csak az illionisi kukoricaföldeken járnának.

A németek a világháborúban elkéstek a tankok alkalmazásával, most viszont a németeké a világ legnagyobb tankármádiája.

Már a lengyel háború kitörésekor 6000 tankjuk volt és azóta a német gyárak valósággal ontották a csatakocsikat. Franciaországnak feleannyi tankja sem volt a háború kitörésekor, az angoloknak pedig legfeljebb néhány száz.

NEM SZABAD A TANKÁRMÁDIÁKAT FELAPRÓZNI

A németek szerezték a legtöbb tapasztalatot is a tankokkal: a spanyol polgárháborúban és mindenekelőtt Lengyelországban. A lengyel hadjárat már árulatra ejtette a világot, amikor feltárta, hogy milyen borzasztó erőt képviselnek a mechanizált hadseregek. A németek villámgyors támadásai, amelyek a lengyeleket a legváratlanabb helyeken semmisítették meg, bizonyosságot szolgáltatottak arról is, hogy

1939 tankjai úgy viszonylanak a világháború harciokcsijaihoz, mint a mai 700 kilométeres gyorsaságú harci gépek viszonylanak 1918 vaszonból és drótból összezsúfolált „repülő koporsói”-hoz.

A legfontosabb különbség a tankok gyorsasága. A legrosszabb terepen is 40 kilométer sebességgel robognak ezek a szörnyetegek, országúton pedig 100 kilométeres sebességet is elérnek, holott a világháborúban legfeljebb 7—8 kilométerrel tudtak haladni a terepen. A német tankcsapatok távoli előretörései Lengyelországban tulajdonképpen a lovassági haremódor feltámadását jelentették. Állóharcban főfeladatuk ma is a géppuska-félszkek megtisztítása lenne, de a mai gyors tankok ezt is egészen másképpen csinálják.

Vizsgáljuk meg, milyen is tulajdonképpen egy nagy, modern tanktámadás — folytatja a Current History tavaly decemberi számában Don Wharton. — Képzeld el, hogy

a németek áttörnek Belgiumon, vagy pedig a Maginot-vonalban egy gyöngye pontot találnak.

Képzeld el, szálljunk repülőgépre és a magaslól figyeljük a támadás lefolyását. Nem fogunk nagyon sokat látni, mert az első nagy tanulság, amit a németek levontak, az, hogy

nem szabad a tank-ármádiát felaprózni, hanem tömegtámadásokat kell végrehajtani. A németek sohasem alkalmaznak egy dandárnál, vagyis 400—500 tanknál kisebb csapatokat.

A többi állam ebben is elmarad a németek mögött.

HÚSZKILOMÉTERES FRONTÁTTÖRÉSHEZ 4000 TANK KELL

A tanktámadás nagyszabású offenzíva, tehát olyan célt kell kiválasztani, amely megéri az árát. Vegyük például, hogy a németek egy 80 kilométeres frontszakaszon akarnak támadni. A cél az, hogy a tankok 20 kilométeres vonalon betörjék a frontot. Erre 4000 tankot szánnak a németek. Nézzük meg, hogy mi történik egy 800 méteres szakaszon.

Hajnali köd üli meg a tájat. A német vonalak mögött egész éjszaka folyt a tankok összehívása.

A levegőben szakadatlanul repülőgépek keringtek a francia állások fölött, hogy füllesztő bűgűvel elnyomják a gyülekező tankok motorzaját.

A parancsrok előző délután gyalogosan szemrevételezték a terepet, hogy megállapítsák, milyen áthághatatlan akadályokat kell kikerülniük. A német tüzérség megnyitja tüzt a fran-

Kilométerenként száz repülőgép támogatja a támadást

Ezekkel a veszteségekkel már előre számoltak a németek. A többi tank nem is törődik velük, hanem ügyet sem vetve a gyalogsági állásokra és géppuskaállásokra, feltartóztatatlanságul tör előre. Az első hullám célja a francia tüzérség elhaligattatása és tíz perc múlva már 3—4 kilométerrel hátrább el is érték az ütegállásokat.

Vad körözésbe kezdenek, mintha megkerülnék volna, 20 tonnás, irtózatossal súlyokkal iehengerelik a franciák ágyúit, géppuskáik lekaszálják a francia tüzérséget, ágyúik pedig elpusztítják a szomszédos ütegeket...

Közben megindult a második tankhullám is. Ugyanezt a kerge körözést láthatjuk most is, csak a harcmező más helyén. A második hullám feladata a tankelhárító ágyúk eltírása. A harmadik hullám a géppuskaállásokat tisztítja meg. Ezek már könnyű tankok, „csak” 8—10 tonnásak. Persze még gyorsabbak, mint a közepes tankok és szédítő nézni szakadatlan kerge

Utazás egy német tank belsejében

Húsz tonna a súlya, öt géppuska és egy 3,7 centiméteres ágyúja van. Hat főnyi legényesége kezes-lábas overallban dolgozik. Fejükön bukósisakot viselnek, mint a motorkerékpárversenyzők, nehogy kiloccsanjon agyvelejük a pokoli dobálózásban. Szűk helyre vannak összehúfolva és dől róluk a verejték. Alig látnak ki a harcokosiból. Aki kiakarja próbálni, hogy milyen lehet tankot vezetni, az festesse be feketére autója szélvédőjét és csak egy 2 centiméter széles és 8 centiméter hosszú rést hagyjon szabadon. A legjobban a gáztól félnek, mert gázárcban még kevesebbet látnak és még jobban izzadnak.

A vezetőnek a kormányzáson kívül még két külön sebességváltóval is kell dolgoznia, nem beszélve egy sereg más műszerről.

A tank pokoli zaján csak az ágyúdörgés tör keresztül. A puskaropogást és a géppuskaállások kattogását nem is hallják.

A tank parancsroka a vezető fölött ül egy kis toronyban. Két keze a vezető vállán nyugszik és így adja utasításait. Ha löni kezd a 3,7 cm-es ágyúval és mind a két keze el van foglalva, a lábával irányítja a vezetőt. A parancsnok szeme az ágyú irányzókészülékére tapad, két fülét a rádió fejhallgatói szorítják le.

Csata közben szakadatlanul küldi jelentéseit a repülőgépeknek, tüzérségnek és a többi tanknak.

Ezekkel a szörnyetegekkel szemben tehetetlen a gyalogság és legfeljebb a tankelhárító ágyú érhet el eredményt, ha jó helyen talál páncéltörő gránátja, amely óránként 2500 kilométeres sebességgel hagyja el az ágyú csövét...

... A támadás sikerült és a francia védelmi vonalon 20 kilométeres rés tátong, amelyen keresztül valósággal özönlenek az újabb tankármádiák és a gyalogság ezrei — fejezi be cikkét a Current History 1939 decemberi számában Don Wharton. — Lehetséges, hogy a lengyel háború tapasztalatai alapján új védelmi taktikát dolgoztak ki, de

ha a szövetségesek leleményessége itt kudarcot vallott volna, akkor a tank feltalálása tragikus tévedés volt részükről. Annyi bizonyos, hogy idáig a németek látták a legtöbb hasznát ennek az angol találmánynak.

cia ütegekre és tankelhárító ágyúkra. A franciák valószínű megfigyelőállásait füstképző gránátokkal valósággal megvakítják. Felszállnak a repülőgépek és megindulnak a tankok!

Innen a magasról olyanok, mint elképzeltetlenül gyorsan futó bogarak. Nagyon alacsonyak: a legkisebb célpontot nyújtják. 25 kilométeres sebességgel törnek előre dombhátak védelme alatt és éppen úgy kihasználják minden terepfedezéket, mint a gyalogság. Ez az első hullám a mi frontszakaszunkban, 25 tankból áll, amelyek egymástól 30—40 méterre állanak.

Közepes tankok, súlyuk 15—20 tonna „csak”, de

páncélatukról leperegnek a géppuskagolyók.

Egy-két csatakocsit harcképtelenné tettek a tankelhárító ágyúk. Egy másik aknamezőre futott és ezer darabra robbant. A mellette haladó harciokcsi túlgyorsan fordult jobbra és leszakadt a hernyólánc. Néhányat tüzérségi teltalálat ért.

keringésüket. Közben megindult a gyalogság is és a legázolt ellenség állásait elfoglalja.

A tankok rádióparancsra oszlopokba tömörülnek és előre megbeszélte útvonalon — nehogy legázolják saját gyalogságukat — visszatérnek gyülekezőhelyükre. A tankrohannak azonban még koránt sincs vége.

Újabb óriási tankármádia rohog előre: ismét hármás hullámban. Ezek a franciák második védelmi vonalát támadják meg 15 kilométerrel hátrább,

mielőtt a szörnyű csapás, amelyet az ellenségre mértek, vesztett volna erejéből. Most a tüzérségi támogató tűz feladatát a repülőgépek vették át. Egyedül ezen a frontszakaszon

600 bombavető és 500 zuhanó-repülőgép indult támadásra, vagyis kilométerenként 100 repülőgép.

Jobb lesz, ha kitérünk útjukból és leszállunk a földre, hogy megnézzük, milyen is belülről egy német tank?...

SCALA mozi

Várakozáson felüli érdeklődés

HAJMÁSSY ILONA

a főszerepben. — Gyönyörű operettsláger, telve zenével, táncsal és énekkel. Film, melyet mindenkinek meg kell néznie!

= HIREK =

MEGJELENIK:

Minden napon a vasárnapokat és ünnepeket követő napok kivételével.

ELŐFIZETÉSI ARAK:

Belföldön házhoz való kézbesítéssel együtt magánosoknak havonta nyolevan lel, negyedévre 230 lel, félévre 450 lel, egész évre 900 lel. Nyugdíjasoknak havonta házhoz való kézbesítéssel együtt havonta hetven lel, negyedévre 200 lel, félévre 400 lel, egész évre 800 lel. Magyarországon havonta 4 pengő, negyedévre 12 pengő, félévre 22 pengő és egész évre 40 pengő. Hatóságoknak, közhivataloknak és közüzemeknek, gyáraknak, vállalatoknak és részvénytársaságoknak egy évre 1200 lel kézbesítéssel együtt.

TELEFON:

18—10 és este 10 óra után: 28—11

A jövő útja

Már országok élén álló tekintélyek is hangoztatják, hogy a most folyó ördöklétszél új világrend fog megszületni. Milyen lesz ez az új világrend? Nem mondják és nem is tudják. Jövőképzet alkotni nem igen tudunk és inkább a megérzés dönt, amikor a társadalom új berendezkedéséről beszélünk. Annyi bizonyos, hogy mindenki egy jobb és erkölcsösebb világban bizakodik. A vérontás, a pusztulás kataklizmájából az ember legalább az erkölcsi javakat akarja megmenteni, ha az anyagi javak odavesznek. Az elmúlt háború eredményei politikaiak voltak. Európa térképe megváltozott. Ma úgy érzi a világ, hogy a most folyó háború politikai eredményei másodlagosak lesznek, a társadalmi és erkölcsi metamorfózis mellett.

Louis Marlio, a francia Institut tagja a Dictature on Liberté című könyvében azt írja, hogy a most folyó háború fel fogja emészteni Európa gazdasági tartalékait és már nincsen a kapitalizmusnak kitarthatása ahhoz, hogy új tőkét halmozzon fel. De a világ — írja Marlio — cserében megfogja tanulni, hogy a boldogság nem a javak halmozásában áll, hanem abban a lehetőségben, hogy rendezett társadalomban élhet az ember és megtud élni munkája eredményéből. Az igazi szabadság tehát a társadalmi rend és a munka lehetősége.

Már a francia nagyiparosok némelyike is hasonló hangon ír. Petiet szenátor, a francia gyáriparosok elnöke, nemrégiben tartott beszédében ezeket mondotta: Az önzés uralmát meg kell szüntetni, mert az egyéni szabadságot csak így tudjuk megmenteni. A tapasztalatok azt mutatják, hogy ahol az önzés nem ismert határt, a szabadság üres jelzővé vált. Ez egyetemes törvény, amely alól nem vonhatjuk ki magunkat. A tényekkel meg kell barátkozni és a jóérzésű emberek kötelessége, hogy ne gondoljanak mindig puha fauteuilre és elfoglalt pozíciókra. Roosevelt a múlt heti sajtókonferencián így szólt: Az Egyesült Államokban senkire kisérelje meg azt, hogy a háború borzalmaiból meggazdagodjék, de a munkások se kíséreljék meg, hogy a helyzetből előnyököt húzzanak. Hasonló szellemben Gignorex francia nagyiparos azt írja, hogy a mai időkben a gazdasági érdekösszesség kívül új közösség keletkezett a munkás és munkaadó között: a szabad társadalom megőrzésére irányuló törekvés közössége.

A pápai enciklikák, amelyek a Vatikán álláspontját rögzítik le, ismételtelen beszélnek „társadalmi békeről”. A Szentatya nem gyakorol kritikát a kapitalista társadalmi rend felett, mert az egyház parancsa önmaguk megoldják a kérdést a szeretet és a felebaráti egyenlőség alapján. A társadalmi béke szükségének felemléstése azt jelenti, hogy a szeretet és altruizmus értései hiányolják ott, ahol a világrendet erre a két nemcs gondolatra akarják építeni.

És valóban! egy rossz gazdasági rend súlyos örökséget viseljük. Ez a rend az egyéni és összeségi önzésen alapul. A véd-vám, autarchia, gazdasági versengés már másodsor viszik a világot a romlás szélére. A világháború borzalmai nem térítették magához az emberiséget. Az elzárkózás gazdaságpolitikája az utolsó két évtizedben nőtt és minden államban akadtak olyanok, akik a beteg gazdasági helyzetből hatalmas anyagi előnyöket húztak. Amikor új világrendről beszélnek, akkor érzik, hogy ez nem lehet tovább. Az államok és egyének életében erkölcsi felülvizsgálatoknak kell történnie és ez ha kell felsőbb parancsra fog megtörténni. Nem a kapitalista termelési rend felszámolásáról, nem a kollektív társadalmi rend beérkezéséről van szó. Ezek társadalmi körülmények fogalmak ahoz, hogy tisztán a megérzés alapján lehessen eljövetelekről beszélni. De beszélnek arról az új világrendről, amely letörli az egyéni önzést, a jótalan haszonlehetőséget, a kényelmes életet, az embertársi érdekek veszélyeztetését. Új erkölcsi rend születik a tankok tízezreinek

romjain és a gazdasági erők eltolódása az emberi jobberzés és erkölcsi jegyében születhetik meg. A nagy anyagpazarlás után talán erkölcsi gyarapodás jön és az egyén beérik annak belátására, hogy a „suum cuique”, a mindenkít megillető rész birtokába jutása több biztonságot, több rendet, több nyugalmat, a szellemi erők nagyobb kifejtési lehetőségét adja, egyszóval! az igazi szabadságot.

— Hitler kihallgatáson fogadta Alfieri olasz nagykövetet. Berlinből jelentik: Hitler kancellár főhadiszállásán tegnap fogadta Ribbentrop külügyminiszter jelenlétében Alfieri olasz nagykövetet. (Rador.)

— Aláírták a német-jugoszláv gazdasági egyezményt. A Német Távirati Iroda jelenti: Pénteken írták alá a német-jugoszláv gazdasági tárgyalások zárójegyzőkönyvét, amely kiegészíti az 1934 március 4-iki kereskedelmi és hajózási egyezményt. A szerződés aláírásánál jelen volt Pilia külügyminiszteri államtitkár, Bergmann, a német gazdasági minisztérium osztályfőnöke, von Heeren belgrádi német követ, valamint a jugoszláv és német delegációk két vezetője. (Rador.)

— Máltában letartóztatták az olasz nemzeti-párt vezérét. A Stefani-iroda jelenti: Enrico Mizzi, az olasz nemzeti-párt vezetőjét, aki a máltai kormányzótanács tagja volt, letartóztatták és internálták. (Rador.)

— Cripps elutazott Moszkvába. Athénből jelentik: Sir Stafford Cripps két napos athéni tartózkodás után Nagybritánia új nagykövete-ként elutazott Moszkvába.

— Emelkedett a Banca Nationala aranykészlete. Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap pénteki számában jelent meg a Banca Nationala helyzetéről szóló és május 18-án kiadott jelentés. Eszerint megállapítható, hogy a román pénzkibocsátó intézet helyzete kielégítő, mivel az aranykészlet értéke 31 milliárd 38 millió 338 ezer 695 leiről 31 milliárd 533 millió 552 ezer 43 leire emelkedett.

— Diszced a távozó bucaresti francia nagykövet tiszteletére. Bucurestiből jel. Gafencu Grigore külügyminiszter ebédet adott a távozó Adrien Thierry francia nagykövet tiszteletére. Az ebéden Tarescu miniszterelnökön kívül a kormány több tagja is megjelent.

— Rendelet törvény a hadsereg készleteiről. Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lapban megjelent a hadsereg háborús készletének békében való csökkenthetetlenségéről szóló törvény alkalmazásának felfüggesztési rendelete. A törvény alkalmazását 1940 május elsejétől kezdődően függesztik fel, mindazon időre, amíg a jelenlegi helyzet nagyobb létszámú katonaságot igényel. A törvény három szakaszból áll.

GĂRĂNĂ WOLFSBERG

1000 m. magaslati hely. Idény május 15-től október 15-ig. — Legelősebb nyaralótelep. 3 bazinós strand. Vasútállomás: Slatina-Mica. Autó csak rendelésre vár az állomáson. Prospektust készséggel küld: J. Weinfurter, Garana Wolfsberg, Slatina-Timisului.

— Új budapesti érseki helynök. Budapestről jelentik: Serédi Jusztinián hercegprímás Mészáros János budapesti érseki helytartót Esztergomba helyezte át a székesegyház főesperesi stallumába. Budapesti érseki helynöké Hamvas Endre dr. esztergomi protonotárius kanonokot nevezte ki.

— Módosították a II. Carol büntető törvénykönyvet. Bucurestiből jelentik: Törvényrendelettel a II. Carol büntetőtörvénykönyv 200. szakaszát új bekezdéssel bővítették, illetve módosították. A módosítás a mozgósítás, vagy ostromállapot idején katonai jellegű építkezésekre kötött szerződések megszegésére vonatkozik. Ugyancsak módosították a katonai büntetőtörvénykönyv egyik szakaszát is.

— Orvosi hír. Dr. Burian sebész hazaérkezett és újra rendel. I. Str. Galati 2. Telefon: 15—10.

— Az időségi sajtótermékek engedélyeinek felülvizsgálása. Bucurestiből jelentik: A sajtó és propaganda minisztérium újfólag közli, hogy az időségi sajtótermékek engedélyének felülvizsgálására kitűzött határidő június 5-én lejár. Ez csak a fővárosi lapokra vonatkozik, mert a vidéki sajtóorgánusok engedélyezési iratait az illető megyei sajtó ellenőrző hivatalba kell benyújtani később jelzett időpontban.

— Este fél 10 órakor kezdődhetnek az előadások. Bucurestiből jelentik. A kultúzs és művészetiügyi minisztérium rendelkezése értelmében június 1. és szeptember 1. közötti időben a nyilvános előadások legkésőbb fél 10 órakor kezdődhetnek és legkésőbb éjjel fél 1 órakor végződhetnek.

— Színházi ünnepély a hadfelszerelési alap javára. A Nemzeti Gárda temesvári csoportja ma, vasárnap délután négy órakor a hadseregfelszerelési alap javára a városi színházban nagyszabású ünnepélyt rendez. A műsoron a csendőrezred zenekara is közreműködik.

— Bezárták a newyorki kiállítás belga pavillonját. Londonból jelentik: A Reuter ügynökség közli, hogy a newyorki világtkiállítás belga pavillonját bezárták. A bezárás okát közlekedésről nem írják meg. (Rador.)

— Előléptetett jegyzők. A helytartóság hivatalos lapjának közlése szerint június elsejei érvénnyel egy-egy osztállyal előléptek Craciun Teodor buziási, Gligor Amos dr. dobrai, Toconita Tiberiu kavaráni, Vlaicu Mihai kormányrevel jegyzők. Előléptet továbbá Vasile Lucian a lugosi központi főszolgabírószághoz titkári minőségben beosztott jegyző.

— A görög keleti püspökség villái. A temesvári görög keleti román püspökség 2.700.000 leiert megvásárolta a Diaconovici Loga körúton a 7. szám alatti villát. A püspökség tárgyalásokat folytat a szomszédos 5. szám alatti villa megvásárlására is.

— A piarista liceum növendékeinek tornaünnepélye Thordaya Levente tornatanár vezetésével ma, vasárnap délután öt órakor lesz az iskola udvarán. A növendékek felvonulása után a királyhimnusszal kezdődik az ünnepély, amelyen szabadgyakorlatok, rud- és kötélmászó gyakorlatok, szertorna, vívás, atlétika és egyéb szórakoztató tornagyakorlatok kerülnek bemutatásra. Ez az ünnepély, amelyre nagy előkészületek történtek, ismét bizonyítéka annak, hogy a kiváló tanítészeten a szellemi nevelésen kívül a növendékek megfelelő fizikai fejlődéséről is gondoskodnak. A tornaünnepélyre a belépés díjtalan és arra a közönséget ezúton is meghívják. Pénzadományokat a tornaalap javára köszönettel elfogadják. Kedvezőtlen idő esetén a tornaünnepélyt jövő vasárnap, június 9-én tartják meg.

Szovata nő bajok, rheuma, bronhitis ellen. Villa MADELEINE, kítű-nő szobák, olcsó árak.

— Osaládi öröm. Arzenovici Zoltán, a temesvári kereskedelmi és iparkamara népszerű titkáranak felesége, született Hochmann Teréz, egészséges fiugyermeknek adott életet, aki a keresetségben a Tiberiu nevet kapja. Az örömszüilöket a társadalom széles köréből őszinte szerencsekívánatokkal keresik fel.

— Évvége az elemi iskolákban. A nemzetnevelési miniszter rendelete értelmében az elemi iskolákban a tanítás befejeződött. A negyedik és hetedik osztályban a vizsgát június 4-én és 5-én tartják, 15-én pedig iskolai ünnepélyvel befejezik a tanévet.

— Városunkban nincs többé luxusétterem. Temesvárott eddig a Palace, Lloyd és Carlton éttermek luxushelyiségek voltak. Június 1-től kezdve a város ezt a jellegűket megszüntet és mindhármát az első osztályú éttermek közé sorozta. Az első osztályú éttermekben a nagy menü negyvennégy, a kis menü harmincnégy leibe kerül.

— Változások a jegyzői karban. A királyi helytartóság a következő jegyzői áthelyezéseket rendelte el: Rosu Nicolae az aradmegyei Seléndről Majláthfalvára, Fulugean Anton a hunyadmegyei Lapusnikról Seléndre, Danescu Vasile a szörénymegyei Mehadikáról a hunyadmegyei Urikányra, Bocicariu Eftimie a hunyadmegyei Petroszényről Mehadikára, Blidariu Gheorghe a szörénymegyei Plugováról Mehadikára, Kralovanszky József a szörénymegyei Plavisevicáról Csiklovára, Zgriba Anton a szörénymegyei Zgribestről Plavisevicára, Vladuceanu Samuel Teregováról Monostorra, Kehrer József a hunyadmegyei Furcsoaráról a krassómegeyi Ezeresre, Gubariu Petru Románszentmihályról Egresre, Mateici Ioan Neraszlatináról Románszentmihályra, Rugaciú Ioan Szászakabányáról Neraszlatinára, Jurchescu Zaharia a szörénymegyei Parvováról a temesmegyei Nagysemlakra Kepl János Nagysemlakról Parvovára.

— Százézer lel értékű holmit loptak. Megírtuk, hogy a temesvári rendőrség őrizetbe vett négy cigányasszonyt, akiknek lakásán nagymennyiségű ruhát és fehérneműt, különböző háztartási tárgyakat, szőnyegeket és értékes ékszereket találtak. Ezeket a tárgyakat, amelyek meglőlték egy egész teherautót, a város és a megye területén lopkodták össze. A lopott holmik értéke közel százézer leit tesz ki. Már eddig is sok tárgyat adott vissza a rendőrség a jogos tulajdonosoknak. A tolvaj cigányasszonyok bűnlajstromát még mindig nem állították össze teljesen és ezért a nyomozás tovább folyik.

Rombadólt házakban és pincékben folyik az iskoláztatás Finnországban

Megindult Helsinki újjáépítése. Lassan visszatér a finn városokba az élet

Helsinkiből írják: Finnország a súlyos békeszerződés után minden erejével a romok eltakarításához fogott. Suomi élni akar és ezt Finnország minden polgára ezerszeresen felfokozott munkával bizonyítja.

A karáliai földszoros kényszerű kiűritése után már-már úgylátszott, mintha a kormány és a hadvezetőség megoldhatatlan feladatok elé kerülne, azonban a finn nép átértéve a kormány és a hadvezetőség rendkívüli helyzetét, mindennemben igyekezett alávetni magát az új rendelkezéseknek. A műveltség és intelligencia szempontjából egyaránt magas fokon álló három és félmillió finn egységesen állott az ország vezetői mögé.

ÚJ FELADATOK ELŐTT

Pedig nem mindennapos problémák elé került Suomi népe.

Az iskolaépítetek legnagyobb részében még ma sincs tanítás,

a tanárok és tanítók különleges beosztást kaptak a menekültek elhelyezésénél, pártfogásánál és a tanulmányok is az iskolán kívül teljesít szolgálatot. De az iskolák nagy része is romokban hever.

Visszont az iskolagyermeknek nem vezethetnek egy évet!... Valahogy meg kellett oldani ezt a rendkívüli kérdést. A finn kultuskormány végül is úgy döntött, hogy rádió fogják a tanárok és tanítók a tanulók oktatását folytatni.

Nap-nap után rádió közvetíti a nap különböző szakáiban az osztályok tananyagát és az előadásokat minden diák saját otthonában hallgathatja. De szólva azzal, hogy egyes helyeken esetleg nincs rádió, vagy rosszak a légköri viszonyok, a napilapokban is megjelenik kivonatosan egy-egy osztály tananyaga.

A légitámadások elől elköltöztetett anyák és gyermekek is lassan visszatérnek a városokba. Az uccákat ismét világitják és ezzel

megszűnt a nyomasztó kép, amely egy-egy finn városban fogadta nemrégiben még az érkezőt.

Eltűnnek a magánlakások ablakaiból az elsőtűtő függönyök, az uccákról a homokszák-torlaszok és boltok kirakataiból a faburkolatok. Helsinki kezd

Kimélni kell az inasfiút

Gyakran látni, hogy alig öklömnyi kicsi inasgyerekek óriási terheket kénytelenek cipelni. Majd beleszakadnak ebbe. Egészségük és testi fejlődésük feltétlenül megsínyli munkabírásuknak ezt a lelkiismeretlen kihasználását. Tegnap a Gyárvárosban a járőrelők és a villamos utasai figyelmeztettek egy alig tizenhárom esztendő kis pékinásra, aki kenyerekkel színültig megrakott óriási kosarat cipelt a hátán és közben keservesen folytak a könnyei. A nagy terhet, amely felnőtt embernek se lett volna könnyű, alig bírta cipelni. Hátha kezébe jut ez a lap, előlvassa majd ezeket a sorokat a kis pékinas gyárvárosi gazdája és azért ut üzenünk neki: Mester úr, az inas is ember, az inas gyerekember, akit azért bíztak önre, hogy tanítsa, nevelje, nem pedig azért, hogy nyomorékká tegye, mester úr, kinéjlje az inasát és ha önnel inas korában mestere kegyetlen volt, ne bosszulja azt meg egy ártatlan fiún.

(—) Dragalina tábornok búcsúlátogatásai. Dragalina Cornel tábornok, a chisinaui harmadik hadtest újonnan kinevezett parancsnoka, a napokban távozik Temesvárról és tegnap megkezdte búcsúlátogatásait. Dragalina tábornok felkereste Marta Alexandru dr. királyi helytartót, Ciupe Gheorghe dr. helytartósági vezértilkárt, Popovici Virgil ezredes-prefektust és Baran Coriolan dr. főpolgármestert, a kiknek mind szívélyes istenhözadót mondott.

(—) A város ez idén nem küld gyermekeket Balciába nyaralni. A város megtette az előkészületeket, hogy ez idén is a Fekete tengeri Balciába küldjön egy sereg szegény gyermeket nyaralni. Trandafir Virgil telebíró most érkezett vissza Balciából és jelentést tett, amely szerint ott az árak annyira magasra emelkedtek, hogy a nyaraló gyermekeket az eddigi költség kétszeresével sem lehetne megfelelően táplálni és ellátni. Erre való tekintettel a város elhatározta, hogy ezen a nyáron nem küld gyermekeket Balciába, hanem a nyaralásra és erősödtésre szoruló szegény városi gyermekeket mind Pojana Măruire küldi és pedig június 20-tól kezdődőleg három csoportban. Minden csoport száz gyermekből áll majd és három hétig marad a nyaralótelepen.

ájutságából magához térni és fokozatosan visszatér a finn főváros régi munkás élete. Lassan befejezéshez közeledik az olimpiai falu építése is. Az olimpiai falu modern épületeit a karáliai menekültek foglalták el a kormány intézkedésére.

A ROMBADÓLT MŰEGYETEM

A rombadólt épületek kijavítása, vagy újjáépítése persze esztendőig fog még tartani. Robbanó és gyújtóbomba-telitalát érte például a helsinki műegyetemet is és a rektor irodája ma is az egyik pincében működik.

Ebben a pincében folynak a vizsgáztatások, innen bocsátják útjukra az új finn mérnököket.

Az újjáépítési bizottság a helsinki műegyetem kárát mintegy húszmillió finn márkára becsüli. Ennek ellenére elhatározták, hogy legsürgősebben hozzákezdenek az egyetem felépítéséhez, amely — a tervek szerint — messze felül fogja múlni a régi helsinki műegyetemet, sőt Európa valamennyi hasonló intézményét.

HONNAN LESZ PÉNZ AZ ORSZÁG ÚJJÁ-ÉPÍTÉSÉRE?

— Ezeket a problémákat nem lehet elődázni — mondotta a finn tudományos élet egyik vezetője — és az egyetemre sürgősen szükség van, mert a finn ifjúság fokozott erővel tanulni akar és Suominak új, képzett, tehetséges mérnökökre van szüksége.

Óriási összegeket emésztenek fel az új építkezések. Számítanak külföldi kölcsönökre, segélyekre, de Finnországban mindenki tisztában van azzal, hogy egy ország csak a saját erejére számíthat és

a pénz nagy részét a finneknek kell önkéntes adományokból előteremteni.

A kulturális és társadalmi élet így tér vissza régi medrébe, a hónapokig tartó borzalmas légitámadások és ágyútűzek után. A mozik, színházak, szórakozóhelyek ismét megnyílnak és Helsinki tisztaságáról híres egyenes uccáin is lassan megjelennek a langyos déli napsütésben sétáló nők és férfiak, akiknek csalágtagjai — vagy ők maguk — nemrégiben még ott küzdöttek a jéggyégyott finn mezőkön.

Dr. B. L. Mokri.

— Jégmentessé vált Lulea kikötője. Stockholmól jelentik: Tegnap óta a luleai kikötő, amelyen keresztül a svéd vasércet szállítják, jégmentessé vált. Az idej rendkívül kemény tél következtében a hajók csak egy hónappal később futhattak be a kikötőbe, mint más években. (Rad.)

(—) Mérsékelt drágul a nagyfogyasztók villanyára. A város elhatározta, hogy a szén, drótvezeték, vas és más anyag árának emelkedésére, valamint a munkások béreinek emelésére való tekintettel, a villanyáram árát a nagyfogyasztók számára mérsékelt emeli. Az áremelés azoknál történik, akik eddig kedvezmény alapján a villanyáram kilowattjéért 13 lei és 50 banit fizettek. Ezek ezentúl az áram kilowattját tizenégy leiert kapják majd.

Elejtett szeméit

harisnyáin olcsón és gyorsan felszedjük

Mikó Frida

Dauerbach-palota

(—) Református vallásos ünnepély. Mint jeleztük a temesvári református egyház ma, vasárnap vallásos ünnepélyt rendez a templomban. Az ünnepély sorrendje a következő: 1. Gyülekezeti ének. 2. Imádkozás és prédikáció Debreczeni István 3. Dr. Kecskeméthy I.—Kovács T. LXXX. zoltár, előadja az egyházi énekkar, vezényel Zöld Zoltán, orgonán kíséri Szabó Erzsébet. 4. Nagy Istenem. Svéd ének, éneklő Neubauer Basa M., orgonán kíséri Neubauer I. 5. Kodály Z. CL. zoltár, előadja a középiskolás növendékek kis kórusa, vezényel Bereczky Sándor. 6. Tebenned biztunk, írta Bódás János, szavalja Bakos László. Az egyes műsorszámok között lesznek az egyházközségi, a férfiszövetségi és nőszövetségi közgyűlések. Úgy ezekre, mint a vallásos ünnepélyre a gyülekezeti és a szövetségi tagjait meghívja az elnökség. Az ünnepély délután 6 órakor kezdődik. Belépődíj nincs.

(—) Nyugdíjazás. Popovici Ioan, a krassómegeyi prefektura első osztályú hivatalfőnöke a szolgálati korhatár elérése következtében szeptember elsején nyugdíjba vonul.

(—) A belvárosi katolikus egyházközség új vezetősége. Beszámoltunk a belvárosi római katolikus egyházközség választmányának az üléséről, amelyen megválasztották az új elnökség és a tisztikar tagjait. Az ügyészi tisztségre Németh József dr. ügyvédet és Schneider Josef dr. ügyvédet választották meg. Az adókövetőbizottság elnöke Niegl Karl lett, a bizottság rendes tagjai Alföldy Géza dr., Hadesbeck Mathias és Kappler Karl, póttagok Lukács Jenő, Uhrmann Alfréd, ifj. Gutekunst Peter és Schmolka Oskar. Az adófellebbezési bizottság elnöke Croglet Dezső, a bizottság rendes tagjai Gémentzy István, Teuffel Eduard és Frühling Paul, póttag Klamens József.

(—) Két magyar gyűlés. Temesvár két városrészének magyarsága ma, vasárnap, június 2-án gyűléseket tart, amelyeknek célja a Magyar Népközség két új tagozatának megalakítása. Délelőtt tizenegy órakor a Magyar Házban a Józsefváros, délután hat órakor pedig az Illés-féle vendéglőben a Rónac népközségi tagozatának megy végbe az alakuló közgyűlése.

(—) Növendékhangverseny. Brandeisz József, városi zeneiskolai tanár ma, vasárnap délután öt órakor növendékhangversenyt tart a városi zeneiskolában. Belépés díjtalan.

(—) Születések. Az anyakönyvi hivatalban a következő gyermekek születését jelentették be: Jumanca Teofania Ecaterina, Lauffer Eva, Kerekes Anna, Halász János István Pál, Schellermann Krimhilde, Chelofantovici Luca Mihail.

(—) Halálozások. Meghaltak: Michetelu Aurel huszonhét éves földműves, Kőnig Mátyás ötvenhét éves tisztviselő, Rác Gyula ötvennyolc éves állami nyugdíjas, Cziffra Zsuzsanna született Varga ötvennégy éves.

(—) Házasságok. Az anyakönyvi hivatalban a következő párok kötötték házasságát: Doman Ioan és Florescu Constanta, Consulea Constantin és Murgu Paraschiva Livia, Dima Gheorghe Ovidiu és Rancea Eleonora, Schwarcz Tibor és Luntres Vioara, Catina Alexandru és Helfrich Katalin, Rosca Florea és Toma Elisabeta, Búzás Ferenc és Szakáll Juliánna, Groszler János és Radovics Anna, Klüchel Péter és Zeidler Gizella, Periat Radivoj és Misan Hermina, Milincu Gheorghe és Bastovanov Anna, Szantler István és Mlinárik Mária, Tóth János és Sunda Iona.

KOZMETIKA

Írta: Allerhandné Kelly Erzsébet.

A mai kultúrú előtt nincsen titka a kozmetikának. A szépségápolás az általános testápoláshoz tartozik és miután mind szélesebb körökben szíves fogadtatást talált, nemsokára olyan természetes és magától érthető lesz mint a fürdés vagy a fogmosás. Az a bizalmatlanság, amit az ember néha-néha még tapasztalhat — hasonló ahhoz, ahogy egy mulat százdébb ember az első fogkeféjét fogadta — abban a pillanatban megszűnik, amikor a hölgyek saját magukon tapasztalják a kozmetika üdvös eredményeit. Mióta a modern kozmetika megtanította a hölgyeket, hogy bőrüket krémekkel, olajokkal és vizekkel szakszerűen és rendszeresen ápolják az úde, friss, tiszta teint már nem mindig a természet kegyes adománya, amit egyesek megkaptak, de mások nem. Ha az ember nem is szép, bizonyos fokig széppé teheti magát, vagy legalább is ápolat egyéniségé lehét.

Bőrünk ama számtalan biológiai csodák egyike, melyet mi naponta gondtalanul észre sem veszünk. Kevés ember gondol arra, hogy a bőr mennyire titokzatos anyag, finom mint a selyem és a csipke, amellet olyan ruganyos, rugalmas és tartós, mint a gummi, ugyanakkor óriási mértékben regenerálódó képes. A bőr az egész szervezetnek az egysége — vehetjük a test tükrének. — melyen az élő organizmus folyamatai láthatóvá válnak. Ebből következik, hogy nem lehet egy beteg szervezetnél egészséges, úde bőrt remélni. Elsősorban egészségünket kell helyre állítanunk, csak azután érhetünk el a kozmetikával jó eredményeket. A bőr rendelkezésének oka gyakran különféle szervezeti zavar, lehet az vérszegénység, rossz vérkeringés, rossz vese-működés, szívhaj, gyomor- és bél-betegségek, vagy egyéb zavarai a mirigy tevékenységnek. Lehet a hormonok elégtelen, vagy túlképződés, vagy vitamin hiány. Különösen a mirigyek összjátékában beállott zavarok jutnak kifejezésre a bőrön, vagy a bőrben. Ilyenek a túlszáros, túlszáraz, vagy túlnedves bőrbő. Hajhullás, vagy szőrzet túltengés; pigmentáció változások, túlzott hajlamosság a hízásra, vagy a fogyásra. Az arc pirosodása és bizonyos tisztatlanságai a bőrnek. Ezek az esetek többnyire szakorvoshoz tartoznak és a belső bajok gyógykezeltése után kozmetikushoz. Amint látjuk, a bőr szépsége a különféle tényezők szerencsés összefüggésének eredménye és ettől függ a bőr simasága, feszessége, felület, nedvtartalma, zsírpárnája és végül a színe. A mirigyek működését külsőleg nem befolyásolhatjuk, de az egészséges szervezeti ember bőrt különböző kozmetikumokkal, szebbé, ruganyosabbá és fiatalabbá tehetjük.

Pétain tábornagy a 84 éves hadvezér

Megmentheti-e az egykori verduni hős Franciaországot a pusztulástól

Először történik meg a zivatáros francia történelemben, hogy a legnagyobb veszedelem idején a francia nép létét és jövőjét két zöldfrakkos akadémikus kezébe teszik le. Igaz, hogy a francia akadémia-nak ez a két halhatatlanja katoná: az egyik Pétain tábornagy, Franciaország marsallja, a másik Maxime Weygand tábornok, a franciák legnagyobb élő hadvezére.

Az egyik, 84 éves Pétain mint helyettes miniszterelnök, Verdun egykori hős védője, most a francia belső front főparancsnoka, a Pétainnál 11 évvel fiatalabb Weygand pedig az összes francia harcterek főparancsnoka és egyben az egész haderő vezérkari főnöke. Rendkívüli események, rendkívül veszélyes idők szülötték ezt a két pátriárka-kort megért katonát Franciaország legfontosabb posztjaira.

„A VERDUNI OROSZLAN”

Amikor 1929-ben meghalt Foch marsall, a világháború győztes antant-hadvezére, a francia akadémiaiban megüresedett helyét Weygand tábornokkal, Foch legbensőbb munkatársával, vezérkari főnökével és győzelmeinek részesével akarták betölteni. Weygand meghívása azért is indokolt volt, mert valósággal alteregója Foch-nak, aki nem egyszer jelentette ki életében „Weygand c'est moi” (Weygand én vagyok) és nagyon sokszor, mikor valami kérdéssel fordultak hozzá így válaszolt: Kérdezzék meg Weygand-t, ez ugyanaz. Ennek ellenére Weygand, aki veleszületett lelki finomsága, a francia huszárezredekben otthonos lovagias szelleme miatt szívesebben dolgozott a nagy nyilvánosság rivaldafényétől távol, udvariasan

viisszautasította az akadémia meghívását és felhívta Pétain marsallra a figyelmet,

aki szerinte inkább méltó arra, hogy bevonuljon a 40 halhatatlan közé.

Pétain így kapta meg hivatalosan is a „halhatatlan” címet. A világháború kitörése Pétaint mint nyugállományú ezredes érte. Csapatái élén csakhamar többszörösen kitüntette magát, úgyhogy 1915-ben már hadseregpáncsnok, katonai erényei azonban Verdun védelmének váltak közismertté.

Falkenhayn német hadsereg-főparancsnok 1916 elején mindenáron győzelmes döntést akart kieroszakolni a nyugati harctéren. A főtámadást Verdun ellen tervezte.

Joffre-nak, az akkori francia fővezérnek sejtelt sem volt Falkenhayn offenzívájának tervéről, nem hitt benne, ő maga is offenzívát tervezett a németek ellen. Arnyira nem bízott német támadásban, hogy Verdun alól állandóan újabb és újabb csapatokat vont el.

A Verdun elleni német offenzívát 1916 február 13-ára tervezték, de közben hatalmas esőzések következtek be és ez megmentette a franciákat, akiknek az utolsó pillanatban sikerült két hadtestet Ver-

dun alá küldeni. A német offenzíva pár nap múlva hatalmas erővel megindult és a verduni várrendszer legfontosabb erődjé, a világháborúban oly sokat emlegetett Douaumont csakhamar a németek kezére került. Joffre valami csodálatos csökkönnyösséggel még mindig azt hitte, hogy a németek a Verdun elleni támadásukkal álcázni akarják offenzívájuk igazi helyét, amelyet Franciaország más helyén várt. Verdun védelmét Pétain tábornokra bízta a francia kormány. Pétain a vár védelmével szerzett voltaképpen legendás hírnevet. A német erő, a hatalmas kaliberű német ágyúk szüntelen rohamával szemben megállta helyét.

A verduni pokol nem költői allegória, hanem a legkegyetlenebb, a legvéresebb valóság volt.

A hadvezetőségben felülkerekedett az a nézet, hogy Verdun fel kell adni, előbb-utóbb ugyanis a németek kezébe jut, az ellenállás csak felesleges vérontásba kerül. Pétain ekkor mondta azóta híressé vált és sokszor idézett mondatát:

Hogyan fékezte meg Pétain a forradalmat

Nivelle megbukott mint főparancsnok és parlamenti vizsgálat indult ellene az offenzíva vérbefullása miatt. 1917 április 23-án Pétaint nevezik ki vezérkari főnökké, majd május 11-én ő lesz a francia haderő főparancsnoka. Első teendője visszaállítani a fegyelmet. Nem a „kötél és golyó” eszközeit veszi igénybe, hanem a katonaság jogos elégedetlenségének okait igyekszik megszüntetni. Javítja az élelmezést, drákói szigorral bünteti a feldőltségek visszaéléseit, embertelen bánásmódját, a szabadságolások terén igazságos elbánást rendel el, fáradhatatlannal végiglátogatja a frontkatonákat, buzgóító beszédekkel intéz hozzájuk.

Mindenhol mint ember és bajtárs beszél. Szavainak csodásan meggyőző ereje van. A tegnap még lázadó katonák elhiszik, amit mond és lelkesen megéljenezik.

Pétain szándékosan került minden offenzív hadműveletet főparancsnoki működése alatt. Az volt a véleménye, hogy a francia hadsereget oly vérvesztés érte, hogy 1918 júliusa előtt nem kezdheti meg nagy ellenoffenzíváját a németek ellen. Óvatosságát indokoltá tették az 1917 február 1-én proklamált korlátlan német tengeraltjáró-háborúnak a szövetségesekre nézve döbbenetes eredményei. A német tengeraltjárók által elsüllyesztett antant-hajótér közel havi egymillió tonnára emelkedett. Ha Anglia közben nem találja ki az U-bootok ellen a convoy-rendszert, Angliát, — mint Lloyd George is bevallja — előbb-utóbb a kiéheztetés veszélye fenyegette volna.

Pétain nem akart offenzívát kezdeni mindaddig, míg a francia hadsereg nem pótolja vérvesztéseit, amíg elég amerikai katonát nem dobhatnak offen-

— Ils ne passeront pas! (Nem fognak Verdunbe jutni.)

Jóslata bevált. Nemcsak tartotta a várat, de az ostrom nyolcadik hónapjában, 1916 október 24-én visszafoglalta Douaumont erődjét. Ez a siker lelkesedést váltott ki egész Franciaországban, Pétain nevét mindenütt glóriába fonták.

PETAİN MEGMENTI FRANCIAORSZÁGOT AZ ÖSSZEOMLÁSTÓL.

Ennek a közhangulatnak a hatása alatt egyre súlyosabb kritikában részesítették Joffre halogató, sikertelen hadvezetését. A közvélemény hangulata átragadt a kormányra is. Ezért 1916 decemberében Joffre-t feifelé buktatták: kinevezték „az összes francia haderők parancsnokává”, azonban az észak-franciaországi hadműveletek aktív vezetésétől elűtötték azáltal, hogy Nivelle tábornok parancsnoksága alá helyezték az északi és északkeleti hadsereget, Joffre-t pedig a III. francia köztársaság első marsalljának címével kárpóolták.

Nivelle azután majdnem katasztrófába vitte Franciaországot. Pétain a verduni sikerek által felkelített „offensive á l'outrance” jelszó hatása alatt offenzíva-teret dolgozott ki Nivelle. Noha Pétain ellemelte, 1917 április 16-án indult meg ez a szerencsétlenül végződött offenzíva, melyet „champagnei offenzíva” címen ismernek. Nivelle megfelelő tüzéségi előkészítés után megrohmozta a német állásokat.

Az eredmény; 120.000 főnyi veszteség és alig párméteres térnyerés.

Pétain-nél ugyanis egy hadvezér sem takarékoskodott jobban az emberi vérrrel.

1913-ban Pétain is megkapja a marsall címet, Joffre, Foch és Liautey marsallok halála óta ő ma Franciaország egyetlen marsallja.

1925-ben ő végez Abd el Krim lázadóival. A spanyol polgárháború befejezése és Franco győzelme után a 80 éves Pétain vállalkozik arra a feladatra, hogy elmenjen Burgosba, majd Madridba, Franciaország nagyköveteként és a végzetesen megromlott francia-spanyol kapcsolatok normalizálásán fáradozzék. Pétain szolgálataira azért volt szüksége a Quai d'Orsaynek, mert a marsall és Franco tábornok között évtizedes benső kapcsolatok állnak fenn.

Pétain ugyanis tanára volt Franconak a saint-cyri katonai iskolában

és azóta Franco atyai tisztelettel tekint rá.

Verdun védője ma a francia belső frontot védi.

Parragi György

Három hustalan nap lesz hetenként

Bucurestiből jelentik: A legutóbb kiadott minisztertanácsi napló megtiltja a szarvasmarha és sertéshúsnak szerdai, csütörtöki és pénteki napokon, bármilyen formában való fogyasztását. A marhahús és sertéshús fogyasztása ezeken a napokon nyilvános helyiségekben és magán háztartásokban is tilos.

CORSO mozi

Ma és minden nap

A függöny legördül

Főszereplők: Annelise Uhlig, Hilde Sessak, Rolf Moebius. H. Brausewetter. Rendezte: Georg Jacoby. Zene: Franz Grothe. — A Paramount hirdató legújabb háborús felvételei.

Joguk van a nyugdíjra az egykori magyar csendőröknek

A legfőbb állami számvevőszék elvi jelentőségű döntése

Bucurestiből jelentik: A legfőbb állami számvevőszék tegnap elvi jelentőségű döntést hozott az egykori magyar csendőrök nyugdíj-ügyében.

Ismeretes, hogy az 1929. évi nyugdíjtörvény visszahelyezte jogaikba az esküt nem tett és elbocsátott magyar tisztviselőket. Ezen törvény alapján a magyar csendőrség volt erdélyi tisztjei és altisztjei kérték nyugdíjjogosultságuk elismerését. Az országos nyugdíjintézet kétegyeteket támasztott a nyugdíjigénylő jogait illetőleg és az összes kéréseket felterjesztette a legfőbb állami számvevőszékhez. A számvevőszék egyhangú határozattal elutasította az összes kéréseket, azzal az indoklással, hogy a csendőrök nem tisztviselők, hanem katonák voltak, ezek pedig csak akkor jogosultak nyugdíjra, ha átléptek a román hadseregbe.

Az elutasító végzést az érdekeltek egyenként megfellebbezték a semmitűszékhez. Legőbb-jüket Gyárfás Elemér dr. szenátor képviselte,

kinek fellebbezése eredménnyel is járt. Ugyanis a semmitűszék kimondta, hogy a csendőrök nem katonák, hanem köztisztviselők voltak és az iratokat visszaküldte a legfőbb számvevőszékhez azzal az utasítással, hogy tegyen eleget a nyugdíjigénylési kéréseknek. A legfőbb számvevőszék újabb ellenvetést tett. Simon Balázs volt csikszeredai csendőrszázados ügye szolgált próbaképül az elvi jelentőségű döntésben. 1933-ban az ő esetében mondotta ki a semmitűszék, hogy a csendőrök nem katonák, hanem köztisztviselők.

A legfőbb állami számvevőszék tegnap tárgyalta teljes ülésén Simon Balázs százados ügyét. Az állam képviselője a kérés elutasítását kérte. Gyárfás Elemér dr. szenátor bizonyította Simon százados igényeinek jogosságát. A számvevőszék teljes tanácsa helyt adott Gyárfás szenátor érvelésének és megítélte elvi jelentőségű döntésében Simon Balázs volt csendőrszázados nyugdíját.

:-: A THALIA utolsó előadásai :-:

Yasárnap délután háromnegyed hét órakor
TÚL A NAGYKRIVÁNON

asárnapeste negyed tíz órakor az operettegyüttes bucsuelődése:

LÓVASPARÁDÉ

Négyszemközt önmagammal

Ujságolvasó embernek nehéz lenne nem ütközni állandóan emlékezésekbe ma. Én magam, — lehet, mert keresem is ezeket, — akármikor nyitok fel valami ujságot, mindig találok valamit. Emlékezéseket Hollandiáról, Belgiumról, Franciaországról, emlékezéseket, amelyek hol egy diák alakja köré fonódnak, hol egy eseményről szólnak. Olyan eseményekről, amelyek megtörténhettek volna bárhol a világon, ha az a bárhol ugyanazt jelentette volna, amit ezek a nyugati országok jelentettek. Megértem azokat, akikből kikíváncsi vagyok emlékezések, hiszen az, aki arra járt valaha, elhozta magával egy-egy darabját annak az életnek, országnak, városoknak, embereknek. Én magam is eltérve vagyok, a színek megfakultak ugyan évek teltében, de az emlékeim mégis élnek ma is, s olyanok, mint ezernyi apró mozaik-kocka, amelyeket ha összeraknék egymás mellé egyszer, megkapnám az akkori életemet, mert hiszen csak a körülöttünk levő dolgokban s emberekben vagyunk meg s azok is csak bennünk vannak. De ezekben a szörnyűségesen komoly napokban felre meg bennem minden és halálos félelemmel figyelem az eseményeket. Kezem borzadva tapogatózza a harcok nyomát az élém kerülő térképeken. Amiens, — mondom s mintha könnyek szakadnának fel bennem. Amiens volt az első vidéki város, amelyet Franciaországban megismertem. Előttöm van a tiszta, szép város, gótikus templomaival, hatalmas pályaudvarának földalatti várótermével, nyugodt, rendezett, derűs életével. Amiens, — mondom és nem tudom romhalmazzá elképzelni. Valami esőkönyvesen ragaszkodik bennem a régi képhez, konokul és esőkönyvesen s alig értem, miért szakatol bennem Amiens-el kapcsolatban fájdalom. Aztán megyek tovább, fel észak felé. Dieppe... egyszer hónapokon át éltem két órányira tőle s mindig készültem odamenni. Meséltek róla nekem, már kívülről ismertem mindent, amit ott találni fogok. De valahogy mindig eltolódott szemlésem ismerkedésünk és én nem is éreztem sürgősnek soha. Azt hittem, vár rám, szeretettel vár és akármikor érek oda, mindig szívesen fogad. Közben tél lett. Majd tavasszal, — mondtam, — de tavasszal már nagyon messze kerültem onnan. Most érzem, hogy soha többé nem fogok odamenni. S reggelenként félve keresem az ujságokban Rouent is. Mi van Jeanne D'Arc öreg városával? A gótesipkés dóm áll-e még, épségben vannak-e a normand stílusú vén házak, a hatalmas, szürke angora cicák s most is olyan nyugodtan ülnek még vajjon az ablakdeszkákon, mint akkor? A harcok már nincsenek messze innen és talán holnap már... nem, nem akarok gondolni erre, hinni sem akarom.

Megnézem az órát Rouen falainak egyikébe ékelt óriás-óra számlapján. A számok aranyosan csillognak a bágvadttavaszi napfényben, a közeli tenger finom ködöt szítal most is Normandiára. Megyek a móló felé, karcsútestű hajók sorakoznak a Szajná, apró hajók, a Szajna nem bír el nagyobbakat. Délután van, a matrőzkorcsmák még csöndesek, itt mindenki este él, aki él és akkor mindenki igyekszik gyorsabban élni. Más úton igyekszem a város felé vissza. A téren Napoleon lovasszobra állja utamat. Megkérdezem tőle, mit szól az eseményekhez. Itt még fiatal, kemény és elszánt arcú. Hatalmas bronz lova pompás izomzatú, ágaskodó fuitatásában csupa erő. Ejtőernyő, tank és gáz, motorizált osztagok, tíz éves háborús készülődés, — ennyit mond Napoleon szomorúan és olyan halkán, hogy alig hallom. Az emberi jelszavak elkeleptak közben, országokat és népeket ront meg az idő. Megmásultak a dolgok a napok sodrában.

Mi lesz? — kérdezem én, hangomból kétségbeesés csendül. Erre már nem felel, áll harciasan és büszkén s én magamban érzem, hogy hiába. Kétten kétféleképpen éltük meg az életet, ő nem értheti meg mindazt, ami engem kétségbe ejt. Hiába ébreszttem, hiába mondom el, hogy

merre járok, mitől félek és mit látok. Mondom, Páris felé megyek. Innen Roquentól egyenesen Párisig. Mondom, nem a híres Vendome-oszlop érdekel, a Place de la Concordeon csak úgy áthaladok majd, a Vendome-oszlop mellett, napoleoni hódítások dicső emlékének én nem állók meg. De látni akarom a Szajná, az esti csöndbe burkolt Szajná, hátán fénypásmakkal, szelíd-hajlású szürke kőhidjait. A Boul-Mich-t még egyszer olyannak, amilyen volt. Nemzetközinek és vidámnak, a világ minden tájáról összesereglett diákjaival, kínait, néget és hindut, magyar, szláv és német diákokot együtt. Beszélgetni akarok a szajnaparti könyvárussal, aki ismerte Anatole

France-t s irodalmi tudását én már sohasem érhetem utól. Mikor és hol szerezte, nem tudhatom. Azt hiszem, innen nőtt ki és mióta a világ, mindig itt volt, minigg ott toporgott zsebretett kézzel a könyve mellett. Talán néhány órára ki fogok szökni Versaillesba is, a parkba, ahol virágillat édesíti most a levegőt. Egy fiatal mandulafa vékony törzse mellett megállok és elcsodálkozom. Egy virágborult, fehér koronájú mandulafa alatt. A szökőkutak vize nagy csöppekben hull vissza a mohos, szürke sziklákra, de én játékában dok sokáig gyönyörködni a csöppek játékában. Szaladok vissza Párisba, mert Versailles napfényes még, de látom, kelet felől nagy eső készül.

Bemenekülök a Louvre falai közé, de vigyázva elkerülöm Leonardo da Vincit. Nem akarom, hogy itt fogjon Mona Lisa mosolya. Rembrandtot akarom látni megint, erőteljes színeit, mindmegannyi önarcképét, annyiféleképpen, ahányféleképpen ő látta saját magát, — immáron nem tudom hányadszor. Az ór figyelmeztet: 6 óra, csukják a múzeumot. Kint az eső már elállt, csak néhány csöpp hull még a fákról, ahogy a Tuillerákon keresztül haladok. Itt még megnézem a tulipánokat, amelyeket Hollandia ajándékoz minden évben Páris városának. Szín, szín és szín, amerre lát a szemem, zöld leveleik közül oly finoman, oly karcsún emelkednek a gyöngéd kis fejek, mintha királynő volna valamennyi... Még nedves körülöttünk minden s ettől a jóleső nedvességtől felfrissülnek s mintha nagyokat kortyolnának a levegőből.

Sebő Renée

A MAI HÁBORU TITKOS FEGYVEREI

Manapság sokat beszélnek titkos fegyverekről, titokzatos találmányokról, amelyek képesek a háboru sorsát eldönteni. Megállanithatjuk, hogy ilyen monopolisztikus jellegű fegyverek azonban nincsenek. Ennek pedig igen egyszerű oka van. Éppen a háborús eszközök terén a tudományos történések és találmányok nem maradhatnak sokáig titokban. Mert a nemzetközi fegyvergyártás arra törekszik, hogy szabadalmait nemcsak hazájában, hanem világszerte, ahol csak lehet, mindenütt hasznosíthatóan értékesítse. Így tehát az új fegyverek többé-kevésbé előbb vagy utóbb mindenütt ismertté lesznek. Gondoskodik már erről a hadseregek kémiszolgálata is. A kémkedést nem lehet megakadályozni, bármilyen szigorú védőintézkedések történ-

nek ellene. Az elmúlt világháború előtt is kemény törvények voltak országszerte a spionok ellen. Mégis minden állam eléggé volt tájékozottva a többi ország háborús előkészületeit illetőleg.

Most is attól remeg az emberiség, hogy mindenfelé új szörnyűséges támadó eszközök készülnek alattomban. Sajnos, valóban így is van, sőt számíthatunk arra, hogy az emberi szellem még démonibb erőfeszítésekre és kitalálásokra is képes lesz ezen a téren. A szakemberek számára azonban nincsenek titkok, csak a közönség van homályban az előkészületek felől. A különböző államok vezérkarai számára nincsenek titkos fegyverek. Mert ha egy találmány valamelyik hadügyminisztérium tulajdona is lesz, bármilyen jól is legyen az elrejtve az irattár titkos rekeszében, csakhamar ott lesz a többi ország rejtett irattáraiban is. Ezekkel a felfedezésekkel ugyanis a legnagyobb újrakeredés folyik, még pedig igen magas áron. Sokat beszélnek mostanában például a trinitotluol nevű gyújtó bombáról, amely háromezer fok hőséget fejleszt és olyan pusztítást tud véghezvinni, hogy az egész háboru sorsát eldöntheti.

Hát bizony ez már régebbi amerikai származású találmány és éppen annyira ismert, mint az elektron-bombák, a mérgek, gázok s a haditudomány többi förtelmes vívmányai. Mindenütt egyformán ismerik ezeket a pusztító szereket, csak nem merik azokat általánosan alkalmazni, mert kiszámíthatatlan következményei volnának az ilyen hadviselésnek a kezdeményező számára is. Ellenben annál nagyobb szerepet játszik az ismert támadó eszközök számbeli, vagy minőségi fejlesztése. A repülőgépeknél például a gyorsaság fokozása, a harcoképesség kitágítása hallatlanul nagy szerepet játszik. Ezt láthatjuk az angol repülőgépeknél. Viszont a németek soha sem sejtett számban gyártottak tankokat és valóságos sorsdöntő helyi jelentőségű volt, mikor a harctér egy vonalán egyszerre megkezdték támadásukat a kilencven tonnás mamuth-tankok.

Titkos fegyverek tehát nincsenek. De vannak épp olyan borzalmas nem titkos fegyverek, ezeknek tökéletessége és száma döntő jelentőségű a modern háborúban. Repülőgépek birkóznak a levegőben, a földön pedig a gépesített osztagok és az irtózatoss erejű messzihordó ágyúk. Rettenetes a viadal és éppen eléggé gyorsan pusztít embert, anyagot, kulturát. Titkos fegyverek nélkül is a legszörnyűbb nem titkos fegyver a totális háború.

Az idén is megrendezi szünidei tanfolyamát a debreceni egyetem!

Nagy kedvezményeket élveznek a Nyári Egyetem hallgatói!

A debreceni egyetem az idén is megrendezi szünidei tanfolyamát, a Nyári Egyetemet augusztus 1—18-ig, mely ma már Európa legnépesebb szünidei tanfolyama. Tavaly 22 nemzet fiait közül 812 hallgatója volt.

A Nyári Egyetemen hat európai nyelven folynak az előadások az európai szellemi, gazdasági és technikai fejlődés legújabb eredményeiről. A nyelvleckék az angol, francia, német, olasz és eszperantó nyelvek elsajátítását teszik lehetővé. Az idegenekkel való állandó érintkezés és együttléte kitűnő alkalmak a modern nyelvek tanulására és elsajátítására, gyakorlására.

A tanulmányi programot úgy állították össze a nyári életrend szempontjainak figyelembevételével, hogy a hallgatóságnak legyen ideje üdülésre és szórakozásra a városi gyógy- és strandfürdőben. Ezenkívül hangversenyek, táncbemutatók, kirándulások teszik változatosabbá a tanfolyam programját.

A Nyári Egyetem beiratkozott hallgatói nagy kedvezményeket élveznek. A magyar konzulátusok és követségek olcsó vizumot adnak a Nyári Egyetem hallgatóinak. A magyar vasutakon pedig 50%-os kedvezményrel 6 tetszőleges utazásra jogosító jegyfüzetet kaphatnak. Debrecenben olcsó villamos és fürdőbérletet válthatnak. Végül egy hetet tölthetnek Budapesten a lehető legkedvezőbb feltételek mellett. A beiratkozás nincs előképzettséghez kötve.

A részvételre vonatkozólag bővebb felvilágosítást nyújt a Nyári Egyetem titkársága (Debrecen, Elgyetem).

Ki volt Schlieffen és ki Weygand?

Néhány adat a modern stratégia megteremtőjéről és a szövetségesek belga származású főparancsnokáról

A német birodalmi seregek nyugati offenzívájával kapcsolatban egyre gyakrabban emlegetik Schlieffen nevét, akinek valóban óriási arányú stratégiai tervét most csakugyan pontról-pontra hajtja végre a német haderő főparancsnoksága. Köztudomású, hogy már 1914-ben is a Schlieffen-féle haditerv alapján indult meg a német császári seregek támadása Belgiumon át Franciaország ellen, akkor azonban figyelmen kívül hagyták a nagy stratégia legsúlyosabb érvét, amely a támadó seregek jobbszárnyának megerősítésére és a támadás átütő erejének érdekében megfelelő utánpótlással való gondoskodására fektette a fősúlyt.

A modern értelemben vett stratégia megteremtője, Schlieffen Alfréd gróf porosz királyi vezértábornagy, 1833-ban született és már 1854-ben, mint fiatal hadnagy lépett a porosz hadsereg szolgálatába. Vitézül küzdött az 1866. és az 1870—71. háború idején, majd a katonai ranglétrán gyorsan emelkedve, már 1870-ben a mecklenburg-schwerini nagyherceg vezérkarához nyert beosztást, 1876-ban az 1. gárda ulánus ezred parancsnoka, 1888-ban pedig főhadiszállás-mester. II. Vilmos császár trónralépe után rövidesen Schlieffen Alfréd gróf lett a birodalmi hadsereg vezérkari főnöke, majd 1892-ben II. Vilmos császár főhadsegéde lett, 1903-ban vezérrezredes és végül 1911-ben vezértábornagy.

Schlieffen gróf pomerániai ősnemes családból származott. Berlinben született, ott is végezte az egyetemet, majd katonai tanulmányait. Ugy ő, mint elődje, Moltke vezértábornagy, lelkes híve volt a hadászati elveknek, amelyeket még a nagy Clausewitz jelölt meg, aki a napoleoni háborúk idején Lipszénél és később a felszabadító hadjárat során vezényelt a porosz királyi osztásokat. Clausewitz hagyományaihoz híven dolgozta ki óriási arányú haditervét Schlieffen gróf 1905-ben. A monumentális tervet azután még egy-kétszer módosította, majd 1912-ben, közvetlenül halála előtt, utólagos megjegyzésekkel látta el, amelyek legjelentősebb megállapítása az volt, hogy egy megsemmisítő erejű offenzíva érdekében a támadó hadsereg jobbszárnyát feltétlenül a tengerig kell kiterjeszteni.

Minden jel arra vall, hogy a német véderő főparancsnoksága a tavaszi offenzíva alkalmával minden tekintetben igyekszik követni annak a férfiúnak pontos utasításait, aki méltán tekinthető a legmodernebb értelemben vett stratégia megteremtőjének.

A Schlieffen-terv megvalósítóival szemben a nyugati szövetségesek főparancsnoksága élén alig néhány napja Weygand marsall áll. Maxime Weygandról csak kevesen tudják, hogy — belga származású! 1867-ben, Brüsszelben született, de belga származása ellenére katonai tanulmányait a franciaországi St. Cyrben, a híres katonai akadémián végezte. Később francia állampolgárságot szerzett és mint oktató kapott beosztást a saumuri lovaskiképző iskolába. Később a katonai ranglétrán emelkedve, mint rezredes, Foch marsall vezérkari főnöke lett és parancsnoka oldalán vett részt a marnei győzelmes csatában. A világháború éveit Weygand tábornok, utóbb a szövetséges hatalmak egyesített parancsnokságának vezérkari főnöki tisztségében teljesített tovább szolgálatot és a versaillesi békeszerződés idején mint a szövetségesek katonai főbizottságának egyik vezető tagja vett részt a tárgyalásokon.

Az emlékezetes marnei csata óta, amelynek részterveit a közfelfogással szemben nem Joffre marsall, hanem Foch és Weygand dolgozták ki, a fiatal tábornok rendkívüli stratégiai tudással rendelkező személyiség hírében állott. Ezért történt, hogy amikor Pilsudsky marsall 1920-ban csak a legnagyobb erőfeszítések árán védte ki a szovjethadsereg támadását, Foch marsall javaslatára Weygand tábornokot küldték ki Pilsudsky marsall katonai tanácsadójaként.

Hazájától távol, ismeretlen terepen és számára merőben ismeretlen körülmények között valóban mesteri stratégiai szaktudással vezette ezután a lengyelek önvédelmi harcát Maxime Weygand. Számosan akadtak, akik neki tulajdonították a „visztulai csoda”-nak elnevezett diadalmos csatát, amely Varsó falai alatt a szovjetseregek teljes megsemmisülésével végződött.

Az orosz-lengyel háború befejezése után Weygand tábornok, mint szíriai főbiztos töltött esztendőket Kisázsiában. 1930-ban a francia vezérkar főnöke lett s alig egy évvel később őt bízták meg Franciaország védelmének újjászervezésével. Ezt a nagy-zabású munkát páratlan önfeláldozással és nagy körültekintéssel végezte Maxime Weygand, minden tekintetben szem előtt tartva második hazája érdekeit. 1935-ben amikor hatvannyolc esztendőskorában nyugalmomba vonult, a következő kijelentést tette: „Sem Anglia, sem Franciaország egyedül nem akadályozhatják meg újabb háború kitörését az eu-

Színház

Ma bucsuzik a Thalia operettegyüttese

A Thalia búcsúzó együttese szombaton este mutatta be az utolsó operettjét, amely a többihez hasonlóan szintén őszinte sikert aratott. A Lovasparádé operett meséje, dallamos zenéje és ügyes rendezése a közönség megérdemelt tetszését váltotta ki. A nagyobb szerepekben Krémer Manci, Sándor Stefi, Báza Éva, Czoppán Flóri, Ditrói Béla, Csengeri Aladár, Réthelyi Ödön, Szendrei Mihály, Borovszky Oszkár, Fülöp Sándor jeleskedtek. A zenekart Szabó Ica vezényelte. Ma búcsúzik a Thalia társulata és a nagy sikerrel záruló vendégjáték mai utolsó napján még két előadást tart a társulat. Délután háromnegyed hét órakor Farkas Imre: Túl a Nagykrivánon című bűbájos, kacagtató operettje szerepel a műsoron. Pénteken este újította fel a kolozsvári társulat nálunk is a Túl a Nagykrivánon darabot és a régi hangulatos operett őszinte sikert aratott. Ma, vasárnap este egyegyed-tíz órakor a Lovasparádé előadása zárja be a vendégjátékot.

Az erkölcsi és anyagi sikerekben gazdag vendégjáték, amely szebbnél-szebb új darabok bemutatását hozta, bizonyára emlékezetes marad a temesvári közönség szívében, hiszen a kolozsvári művészek minden igyekezetükkel azon voltak, hogy játékkukkal nemes és maradéktalan szórakozást, művészi élvezetet nyújtsanak. És ez teljes mértékben sikerült is nekik. A temesvári közönség szívesen, szeretettel látogatta a kifogástalan előadásokat és őszintén búcsúzik a derék művészgárdától e szóval: A viszontlátásra!

AZ UTOLSÓ ELŐADÁSOK.

Június 2. vasárnap délután háromnegyed hét órakor: Túl a Nagykrivánon.

Június 2. vasárnap este egyegyed-tíz órakor: Lovasparádé. (Az együttes búcsúelőadása).

SPORTESEMÉNYEK

Rapid-CAMT nemzeti bajnoki mérkőzés lesz vasárnap délután a Banatul pályán

A CAMT csapata ma, vasárnap egyik legnehezebb nemzeti bajnoki mérkőzését játssza le. Ellenfele a fővárosi Rapid együttese lesz, amely nem mondott még le bajnoki reményeiről és mindenképpen biztosítani kívánja magának a KK mérkőzéseken való részvételi jogát. De nem mondhat le a pontokról a munkásatléták csapata sem, mert mindenképpen el kell kerülnie azt, hogy a kiesés szempontjából veszélyes zónákba jusson. Ezért nagyszerű harcra, izgalmas küzdelemre van kilátás. A CAMT vezetősége és

játékosai is átérzik a mai mérkőzés fontosságát. Éppen ezért a CAMT megerősítette csapatát és az értesülések szerint villámigazolással leigazolták a munkásatléták számára Petsovskit, a Chinezul—Ilsa fiatal, tehetséges középfedeztét, aki már a mai mérkőzésen is játszik. A CAMT hívei remélik, hogy a megerősített védelem megállya helyét és a csapat megfelelő eredményt harcol ki. Az értékesnek ígérkező mérkőzés a Banatul-pályán délután félhat órakor kezdődik.

Játékosokat szerződtet a Venus és Rapid FC

Romániát a Kis Középeurópai Kupában a Venus és a Rapid képviseli. Természetesen mindkét csapat a legjobb csapatával készül kiállani és ennek érdekében erősítésről is van szó.

A Venusnál egyetlen játékos jöhet szóba és ez Marcu-Markstein, a Ripensia átadja — 100 ezer leierért. Ploesteanu, Marcu, Bodola belsőhármasa lenne a Venusnak.

A Rapid elsősorban védelmét akarja erősíteni. Két hátvédet is kiszemelt: az egyik Felecan I., a

Victoria válogatott játékosa (70 ezer lei az „ára”), a másik az aradi Slivat. A csatársor megerősítésénél először az FC Carpati Lukácsra gondoltak, de a nagybányai játékosoknak olyan jó állása van a Phönixnél, hogy semmi pénzért sem menne Bucurestibe. Most Praszlerrel kezdtek tárgyalást. A Juventus játékosa szabad és valószínűleg szerződtetik. Barátky, Auer, Praszler belső hármassal — ez is nagy játékerő!

Thierjung is a CAMT csapatát erősíti a mai mérkőzésen

A CAMT a mai, Rapid elleni mérkőzésre leigazolta a Chinezul-Ilsa középsatárát is. A lila-kék egyesület kölcsönadta a játékost a munkásatlétáknak, hogy a hátralevő nemzeti bajnoki mérkőzéseken minél jobban szerepeljenek. Így tehát Petrovskin kívül Thierjung is játszik a mai mérkőzésen.

Sporthírek mindentelől

Sípos beteg. Sípos, a Rapid FC kitűnő jobbszélője legutóbb vakbél fájdalmáról panaszkodott. Valószínű, hogy vasárnap nem fog játszani a CAMT elleni mérkőzésen.

Barátky a Rapid FC segédedzője. A Rapid FC vezetőségének határozata értelmében a jövőben Auer Ricsi mellett, mint másodedző Barátky fog működni. A válogatott csatár már meg is kezdte működését és Auerrel együtt készítette elő a csapatot a temesvári nehéz mérkőzésre.

Magyarország teniszbajnokságai: Férfi egyes: Stolpa—Fehér 7:5, 6:3, Frigyessy—Dallos dr. 4:6, 6:4, 6:1 Gábori—Pető 5:7, 6:1, 6:1, 6:2. Szentpéteri—Ferenczy dr. 6:4, 6:3. Női egyes: Bárd—Vad 6:1, 6:1. Somogyi—Jusits 6:3, 6:0. Férfi páros: Ferenczy, Stolpa—Tornyay, Géczy 6:1, 7:5, 6:2. Gábori, Pető—Csimma, Csink 8:6, 6:4.

Megalakult a bucarestii magyar főiskolások tornaköre. Bucurestiben a „Diákfront” kebelében megalakult a magyar főiskolások tornaköre is. A Lutherana-ucca Richter-teremben tornásznak és különböző sportjátékokat üznek a magyar diákok, a kiket Nagy Béla és a Réthy testvérek (testnevelési főiskolai hallgatók) irányítanak. Közlebből nyilvános bemutatót akarnak tartani a kör tagjai.

Feloszlik a Hungária? A bucarestii Timpul azt a szenzációs hírt közli, hogy a Hungária feloszlik. A vezetőség véleménye szerint a szövetség részéről nem részesülnek megfelelő támogatásban, éppen ezért a bajnokság és a kis KK mérkőzések után a csapat feloszlik és a játékosok szerződését nem hosszabbítják meg. Egyelőre fenntartással kell fogadni a hírt, mert az nem nyert megerősítést.

GYÓGYSZERTÁRAK ÉJSZAKAI SZOLGÁLATA:

Vasárnap, június 2-án a következő gyógyszer-tárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Libertatii téren levő Jahner Carol gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a Traian téren levő Kigyó gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban a Miron Costin ucca sarkán levő Merkleler gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Dragalina téren levő Csillag gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

Hétfőn, június 3-án a következő gyógyszer-tárak tartanak éjszakai szolgálatot:

Belvárosban a Bratianu téren levő Götz gyógyszer-tár.

Gyárvárosban a Badea Cartan téren levő Maszalis gyógyszer-tár és a Stefan cel Mare uccában levő Zeiner gyógyszer-tár.

Erzsébetvárosban az Axente Sever téren levő Roxin gyógyszer-tár.

Józsefvárosban a Bratianu ucca sarkán levő Craciun gyógyszer-tár.

Mehalában a Corvin gyógyszer-tár és Újkisodán Panajoth Ernő gyógyszer-tára állandó éjszakai szolgálatot tartanak.

KÖZGAZDASÁG

Hollandia — az Észak éléskamrája

Az Angliába való kivitel elmarad és így passz lesz a holland külkereskedelem

Hollandiának a németek által történt megszállása azt a kérdést is felveti: hadászati jelentőségén túl milyen gazdasági értéket képvisel ez a terület? Hollandia területének jelentős részét nagy energiával a tengertől hódították el s az intenzíven művelt földeken Európa egyik legsűrűbben lakott és legnagyobb kultúrájú állama alakult ki. A több, mint 8 és félmillió lakos alig 34.000 négyzetkilométer területen oszlik meg, vagyis a népsűrűség négyzetkilométerenként 250 lélek. Hollandia

művelés alatt álló területe 2.6 millió hektár, amiből közel egymillió hektár szántóföld, 1.3 millió hektár rét, 0.3 millió hektár pedig kert és erdő. A főbb szántóföldi termények a rozs, zab, burgonya, a téli búza, cukorrépa. Az elmúlt évben Hollandiában 7.7 millió mázsa zab, 6.9 millió mázsa rozs, 4.6 millió mázsa búza és 16 millió mázsa cukorrépa termelt. A holland kormány állatállománya 1938-ban a következő volt: 2.8 millió szarvasmarha, 1.5 millió sertés, 312.000 ló és 654.000 juh. Az államilag ellenőrzött

vajtermelés 1937-ben meghaladta a 100 millió kilogrammot, a sajtermelés pedig a 125 millió kilogrammot.

A mezőgazdasági értékeken kívül Hollandia jelentős iparral is rendelkezik. A pamut- és vászonipar 39.619, a hajóépítés 28.745, a ruházati ipar 24.215, a gépgyártás pedig 16.213 munkást foglalkoztat ezekben.

A fontosabb iparágaknak a termelési értéke meghaladja az évi 300 millió holland forintot.

Jelentős Hollandia halászata is, amelyet 3400 hajóval bonyolítanak le. Az Északi-tengeri heringhalászat értéke 9 millió holland forint, a kihalásztott hal súlya pedig 1.2 millió mázsa.

Hollandia külkereskedelme évről-évre nagy

beviteli többlettel zárul. A behozatal értéke az utolsó években 936 millió és 1550 millió holland forint között, a kivitelé pedig 675 millió és 1148 millió holland forint között ingadozott. Hollandia legfontosabb beviteli cikkei a nyers és feldolgozott textilneműek, a gabonaneműek, a vas és acél, a fa, szén, koks és brikett, az ásványolaj és a magvak. A kivitel legfőbb cikkei a vaj, a sajt, textilárúk, koks, ón, vas és acél. Országok szerint legfontosabb államok a bevételben Németország 301, Belgium 162, az Egyesült Államok 153, Anglia 115, Holland-India 102 és Franciaország 65 millió holland forint értékkel. A kiviteli államok sorrendjében Anglia vezet 234 millió forintos értékkel, utána Németország 154, Belgium 106, India 100, Franciaország 60 és az Egyesült Államok 37 millió forint kiviteli értékkel.

A holland kiviteli forgalom tehát Anglia kivitelével erős passzívumot mutat,

különösen Németországgal, Belgiummal és az Egyesült Államokkal szemben. Az Angliával való forgalomban Hollandia főként minőségi mezőgazdasági termékeket szállított, így

elsősorban vajat, baconot, tojást, kondenzált tejet,

amivel szemben Anglia elsősorban gyapotot, gyapotárút, vas-, fém- és gépipari árukat vitt be Hollandiába.

Hollandiának hatalmas tengeri flottája van, 1938 elején a kereskedelmi flotta 884 hajóból állt, összesen 3.5 millió tonnatartalommal. Az ország legfontosabb kikötője: Rotterdam, amely a behozatali forgalom 72, a kimenő forgalom 75 százalékát, Amszterdam, amely a bejövő forgalom 13, a kimenő forgalom 12 százalékát látta el. A holland csatornahálózat hossza 4800, az úthálózaté 16.000, a vasúthálózaté pedig 2000 mérföld.

A devizák új árfolyama a külkereskedelmi forgalomban

Néhány külföldi deviza forgalmát beszüntették

A Banca Nationala értesítette az autorizált pénzügyintézeteket, hogy újabb intézkedésig felfüggeszti azoknak a külföldi valutáknak a vásárlását, amelyeknek helyzete az utóbbi időben bekövetkezett események miatt tisztázatlan. Ezek közé tartoznak a holland forint, belgas és belga frank, valamint a dán és norvég korona.

Egyéb devizákra nézve a B. N. R. az átszámítási árfolyamot a következő táblázat szerint állapította meg:

I. Az aranydevizák árfolyama inclusiv 38 és 50 százalékos (107 százalékos) prémiummal:

Fonsterling	1.684,15
Dollár	346,06
Svájci frank	66,76
Francia frank	13,56

II. A konvertálható devizák árfolyama inclusiv 38 és 50 százalékos prémiummal:

	Vétel	Eladás
Egyiptomi font	873,54	896,59
Palesztinai font	852,84	875,34
Fonsterling	851,80	874,31

Dollár	211,66	217,23
Svájci frank	47,08	48,29

III. Nem konvertálható devizák árfolyama a 38 százalékos prémiummal (kliring forgalomban):

	Vétel	Eladás
Fontsterling	567,89	582,87
Török lira	92,—*	92,—*
Márka	49,—*	50,—*
Svédkorona	33,61	34,49
Svájci frank	31,38	32,23
Pengő	26,50*	27,—*
Francia frank	3,24	3,31
Lira	7,172—8,25—9,50	
Csehkorona	4,68	4,77
Dinár	2,88*	3,05*
Léva	1,60*	1,68*

A *-gal jelölt devizáknál a Banca Nationala nem szed prémiumot. Az új árfolyamok a szombati napon életbeléptek és további intézkedésig érvényesek.

Leltározzák a buza és tengeri készleteket

A lakosság arányos élelmiszerellátása végett a mezőgazdasági miniszter elrendelte, hogy június 4-ig minden községben kimutatást készítsenek a fellelhető búzáról és tengeriről. A leltározás munkálatait a megyei prefekturák irányítják a Mezőgazdasági Kamarák és a mezőgazdasági minisztérium szerveinek segítségével. A leltár felvételének semmi más célja nincsen, mint a készlet helyes megállapítása, ami az ország ellátásának helyes megszervezése szempontjából szükséges.

A május 1-én esedékessé vált lakbérleti illeték — június 17-ig fizethető be

Bucurestiből jelentik: A bucarestii rádió közölte azt a pénzügyminiszteri rendeletet, mely szerint a lakosság helyzetére való tekintettel a pénzügyminisztérium a május 1-én életbelépett lakbérleti szerződések utáni illetékek büntetés nélküli lerovásának időpontját június 17-ig meghosszabbította.

Mint ismeretes a városi lakbérleti illetéket is a pénzügyigazgatóságon kell befizetni a szerződés láttamoztatásával együtt. Ezt az illetéket félévi, vagy negyedévi időtartamra is elfogadják, feltéve, hogy a szerződést erre az időre kötötték, illetve olyértelmű nyilatkozatot adnak be, hogy a szerződés félévre, vagy negyedévre szól. A rendeletet különben a Rador távirati iroda pénteken továbbította.

Az adóbírságok kedvezményes fizetésének ügye

Ismeretes, hogy a pénzügyi, vám, szeszmonopol és zacharin törvények elleni kihágásokból származó bírságokat az összegnek bizonyos hányadával lehet kiegyenlíteni. Erre vonatkozóan most a pénzügyminisztérium előterjesztésére törvényrendelet jelent meg, amely kimondja, hogy amennyiben a bíróságnak nincsen büntető jellege, azt a törvény második szakaszában feltüntetett százalékhöz történő újabb 10 százalékos hozzáadásával lehet véglegesen kiegyenlíteni. Nem vonatkozik ez a kedvezmény a vámtörvényben tiltott áruk csempészésére kivetett bírságokra.

Az elektromos sugarak bevilágítanak a láthatatlanba

Az első mikroszkopot száz évvel ezelőtt készítették és az akkoriban valami felülmúlhatatlant jelentett. Az akkori mikroszkopok fénymikroszkopok voltak és így a világosság adta meg az eredmény határát. A fény hullámszerűen haladt tovább, mint a rádióhullámok és tudták, hogy van rövidhullámos sugár, mint a fénysugár, vagyis az úgynevezett elektromos sugár. Ezen fénysugár segítségével sikerült most sok éves erőteljes kísérlet után új mikroszkopot előállítani. A gyógykutatásban sikerült a bacillusokról és sejtekről felvételeket csinálni, amelyek csodaszépséggel új bepillantást tesznek lehetővé olyan téren, amely eddig teljesen ismeretlen volt. Az új mikroszkop készítéséhez magasfeszültségű áram szükséges, de most az AEG-nek sikerült az egész szerkezetet egyszerűsíteni. Ugyanis az AEG kísérleti intézetében újfajta elektromos mikroszkop készült, amelynek felépítése annyira egyszerű, hogy azt kisebb kísérletező intézetek és kórházak is megszereshetik. A Koch Róbert-intézettel való együttműködésben hosszabb ideig tartó bakteriológiai kísérletek után sikerült az AEG-nek az új mikroszkopot előállítani, amelynek gyakorlati értéke és nagy jelentősége a tudományos kutatás terén már is teljesen beigazolódt.

KÖZGAZDASÁGI HIREK

A földművelési minisztériumban tanácskozás volt, amelyen a mezőgazdasági gépeknek a szövetkezetek által történő importját beszélték meg.

A bor ára emelkedő irányzatot mutat, ami a rézszulfát és egyéb szőlőművelési anyag, valamint a munkabérek drágulására vezethető vissza.

A gyümölcsstermés a földművelési minisztériumhoz érkezett jelentések szerint almában, körteben, szilvában, cseresznyében és meggyben normális. Barack és kajszin igen sok helyütt lefagyott.

A nyersolaj forgalmi adójának áprilisra járó részét, amely május 10-én esedékes volt, kivételesen június 10-ig lehet fizetni a májusi adóval együtt.

A búzával való takarékoság feltételei

A földművelésügyi minisztériumban lefolyt értekezlet határozata.

A földművelésügyi minisztérium összehívta a malomiparosok és a pékiparosok képviselőit azon célból, hogy megoldást találjanak a búzával való takarékoság eredményes keresztülvételére. Ezen az értekezleten a Bánság pékipara részéről Gajó Andrei, a közlelmelési céh titkára vett részt, aki az értekezlet lefolyásáról a következőket mondotta: A megbeszélés kereste a búzával való takarékoskodás módjait, amelyek azonban csak akkor lépnek majd életbe, ha az ideai búzatermés eredménye már ismeretes lesz és az illetékes tényezők tudni fogják, hogy milyen mértékben indokolt a takarékosági rendszabályok életbeléptetése. Most csak az esetleges intézkedések lényegét állapították meg. Az értekezlet határozata szerint egységes típusú nép-

kenyér-lisztet állítanak majd elő. Mindenfajta minőségű lisztből 60 százalék egységes kenyér-lisztet készítenek, 20 százalék fehér lisztet állítanak elő, amely 20 százalékból 2 százalék erejű dara készíthető. A 60 százalékos egységes kenyérlisztbe a bizottság határozata szerint 10—15 százalék erejű burgonyát, esetleg 10—15 százalék erejű rozslisztet kevernek. A királyi helytartóságok fogják majd megállapítani, hogy kukorica, burgonya, vagy rozsliszt keveredőbe aszerint, hogy az egyes vidékeken melyikből van több és milyen arányban kívánatos inkább a keverés. A keverést majd a pékiparosok végzik. Mindez azonban csak a búzatermés eredménye után lesz aktuális.

HOTEL SZABÓ

BUDAPEST, IV. EGYETEM-UTCA 7.

Hotel Szabó a belváros közepén fekszik. Szép, tiszta, világos szobák, minden modern kényelemmel. (Központi fűtés, hideg-, meleg folyóvíz, telefon, stb.)
Polgári szálló — polgári árak!

A május 30-ig érkezett importárunk engedély nélküli elvámolása

A külkereskedelmi hivatal különleges rendelkezései

A külkereskedelmi minisztérium a vámhoz már beérkezett árú importengedély nélküli elvámolásáról a következő rendeletet adta ki:

1. Az 1940 május 30-ig az országba beérkezett árúk az Importszabályozó Igazgatóság behozatali engedélye nélkül elvámolható, de az elvámolásnak június 20-ig bezárólag meg kell történnie.

2. Az ilyen árúk elvámolásánál az importőr tartozik két példányban Buletinul de Import DC-t kiállítani, amely a vámhivatal és a helyi ár-bizottság által láttamozandó. Az egyik példány a külkereskedelmi hivatal vámellenőrzési hivatalához továbbítandó, a másik példány az importőrnek kiadandó. Ez utóbbi példány az import-

engedélyt pótolja és az importőr számára bizonyítékul szolgál.

3. A három ezrelékes engedély díjat az illetékes vámhivatal szedi be.

4. Ezen teljesen kivételes rendelkezés esetében kedvezményes fizetés nem engedélyezhető és ilyen kérelem figyelembe nem vétetik.

5. Hasonlóképpen felhívjuk a figyelmet arra, hogy ez az intézkedés nem képez precedenst és így arra a behozatali cégek importkérvényeik kapcsán nem hivatkozhatnak, mert a kérvények a jövőben is az egyéni kvóták és a rendelkezésre álló mennyiség arányához képest intézettek el. A jövőben tehát nem vámolható el árú, ha az importőrnek annak behozatalára engedélye nincs.

Június 30-ig be kell jelenteni a belföldi gyapjukészletet

A gyapjuigénylő kérvény június 30-ig adandó be

A Monitorul Oficial 121. számában megjelent a belföldi gyapjú elosztásáról szóló rendelet-törvény, amelyhez a nemzetgazdasági minisztérium utasítást adott ki. Mint ismeretes, a törvény nem vonatkozik a tímárgyapjúra, amely a börtörzésnél marad vissza, a falusi kisgazda juhaitól nyert és házi szükségletre felhasznált gyapjú.

Mindazok, akiknek belföldi gyapjú van birtokukban, kötelesek a május 27-én volt készlet ezen naptól számított húsz napon belül, míg az úton levő gyapjút a megérkezéstől számított tíz napon belül bejelenteni. A bejelentés bélyeg- és illetékmentes. Az ideai nyírásból nyert gyapjút legkésőbb augusztus 31-ig kell bejelenteni.

A gyapjú beszolgáltatása a gyapjúhivatal felállításáról szóló rendeletnek a Monitorul Oficialban való megjelenésétől számított tíz nap alatt történik. A Gyapjúhivatal a nemzetgazdasági minisztérium által megállapítandó árat fizeti. A fonódák és gyárak birtokában május

27-én levő gyapjú nem szolgáltatandó be, de ezek a készletek az illető gyárak katonai szállításaira használhatók fel.

A Gyapjúhivatal raktárában gyűjtött árú elsősorban a katonai ruházat gyártására használandó fel, míg a felesleg a következő három csoportban kerül felosztásra az 1939. évi polgári ruházati termelésre felhasznált belföldi gyapjú arányában: a) Posztó-, szövő- és fonalgárak. b) Kötőszövőgyárak. c) Egyéb, gyapjút használó gyárak. Az egyes csoportokon belül a gyárak termelőképesége képezi a felosztás mértékét.

A készletigénylés június 30-ig beadandó kérvényben eszközöndő, amely a Directia Materiilor Prime-hez címzendő a nemzetgazdasági minisztériumba. Csatolni kell a Mezőgazdasági Szindikátusok Központi Szövetségének az 1939. évi anyaghasználatot igazoló bizonyítványát, illetve a posztógyárak az iparfejlesztési igazgatóság bizonyítványát, amely a termelési kapacitást igazolja.

A Magyar Gazdasági Egylet közleménye

Célszerű gondolatok a kisgazda sertéstartásáról

(Folytatás).

Az érdeklődés az előadás iránt igen nagy volt és még azok is eljöttek a gazdakörbe, akik a falu túlsó felén laktak, sőt még olyanok is voltak, akik lefizették a hátralékos gazdaköri tagdíjakat, hogy ne kelljen e miatt szégyenkezniük a gyülekezeti előtt. Lehetek vagy százan és ülőhely sem jutott mindnyájuknak. Még is jegyezte a vendég-előadó, hogy elkélne itt egy nagyobb körhelyiség és abba két-három tuat új szék, mert úgy jobban tud sok ember figyelni, mint állva — ha ugyan az előadó gondoskodik arról, hogy a hallgatói el ne aludjanak.

Az előadás megkezdődött. Először is a mostani állapotról esett szó.

A legmeglepőbb dolog a falu sertésállományában az, hogy olyan nagy különbségek vannak a disznók között. Áll az a kocákra, süldőkre, malacokra és a hizókra is. Találtam kifogástalan állatokat, de sajnos, az állományban több, mint felerésze csenevész, kores fajtajú és nincsen úgy gondozva és táplálva, mint ahogy kellene.

A gazdák legtöbbször azt hozzák fel melegségül, hogy szegények és nincs miből takarmányt beszerezni, egészségesebb ólakat építeni.

Hát ez a melegség nem fogadható el. Minél szegényebb valaki, annál inkább kell ügyelnie arra, hogy amiye van, az ne tegye őt még szegényebbé. Tartson kevesebb állatot, de amit vesz, azt válogassa meg jól és várjon inkább a vásárlással, vagy áll-

jon össze másvalakkal és együtt vegyenek meg egy jó állatot, mintsem, hogy a kis pénzt lemaradt malacok és süldők vagy kiselejtezett kocák vásárlásába ölje.

A tenyészkatok között van két elég jó, arányos testű, erős csontozatú, jó lábú, fajtiszta példány. A másik kettőt minél előbb ki kellene selejtezni, mert fajtajukban koresok, testformájukban sem elég szépek. Nem lehet utánuk egyenletes jó malacokra számítani.

A kanok körül baj, hogy a létszámuk nem elégséges. A község 200 körüli kocájához legalább tíz kanra van szükség, ha azt akarjuk, hogy a kocák mind idejében bebugathatók legyenek. A kanok olja nem eléggé tágas és világos. Fekvőhelyük kevéssé, kifutójuk szűk és sáros.

A gazdák oljai között akad néhány világos, jól tisztán tartható, szellős, elég nagy kifutóval ellátott épület. De sok olyan is van a faluban, amelyekben egészséges malacot nevelni, olcsón és gyorsan hizalni aligha lehet. A gazdák sokat panaszkodnak a nagy malac-pusztulás miatt és ez az egyik oka annak, hogy érdeklődnek egy olyan gazdaösszefogás iránt, amely az oltások alkalmazását fogja lehetővé tenni.

Hát az oltások meghonosítása szép és üdvös dolog, de ne várja senki azt, hogy ezzel minden el lesz intézve. Vegyék tudomásul a sertéstartó gazdák, hogy a malacok helytelen tartása, a piszkos és sötét ólak, a szakszerűtlen takarmányozás nagyobb kárt okoz az állományban, mint a sertésvész.

Hízót nem sokat láttam a faluban, mert azoknak a zöme a tél elején került levágásra és eladásra. De hallottam elég panaszt a sok kutyasertésre, a hizók gyenge lábaira, az étvágy korai elmaradására.

Kikérdeztem a gazdákat, hogy miképpen nevelik fel, hogyan takarmányozzák a malacokat és süldőket és bizony meg kellett állapítanom, hogy még azok is, akik a tanfolyamon résztvettek és elég jól meg is jegyezték az ott hallottakat, mégsem követik a tanítást, hanem haladnak tovább a régi nyomon. Pedig vannak néhányan a gazdák között, akik már rátértek a haladás útjára és akik után a többiek is jól teszik, ha igazodnak. Mert hiszen az EMGE mozgalma nem csak abból áll, hogy a gazdák olvassanak és halljanak szép tanításokat, hanem legelsősorban arra kell, hogy irányuljon, hogy mindez a sok írás, tanítás, szónoklat valóságos eleven életté váljék. Hogy a falvak gazdagodjanak, szépüljenek, hogy bennük az élet elevenebbé, kívánatosabbá varázsolódjék.

Allítsuk hát be a sertéseket is ennek a célnak szolgálatába. Mert ők erre manapság kiválóan alkalmas segítőtársaink. A disznóknak ma nagyobb a becsülete, mint az állatvilág sok más, nála látszólag sokkal felsőbbrendű tagjának. Ezt a becsületet az üzleti világban úgy hívják, hogy konjunktúra.

Lehetséges, hogy eljön az az idő, amikor majd a tehéntartásnak, vagy a gyümölcs és egyéb növényi termék fogyasztásának terjedésével a gyümölcsstermelésnek és konyhakertészetnek következzük be nálunk is a konjunktúrája. Akkor majd ezeket a termelési ágakat kell az érdeklődés legelső sorába állítani. De manapság tagadhatatlan, hogy a sertés úr a világpiacon. Adjuk meg hát neki azt a megbecsülést és figyelmet, ami kijár a szerencse kegyeltjeinek.

Községünkben sok életrevaló eszme merült fel a sertéstartások fellendítését illetőleg. Csaknem mindent szóvá tettek már, amit a következőkben elmondandó lesznek. Nekem tehát már csak az a tenni valóm, hogy mindent szép sorjában egymás mellé állítsak, megerősítve az itteni vezető gazdák indítványainak szavahihetőségét és hogy olyan útmutatót adjak, amely a tervek kivitelét könnyebbé fogja tenni úgy a gazdakör vezetőségének, mint az egyes gazdáknak.

(Folytatása következik).

(=) Új minták a havi helyzetjelentésekre. A Kereskedelmi Testületek Szövetsége közli, hogy a nemzetgazdasági minisztérium a március negyedik árellenőrzési törvény 20. szakaszában a nagykereskedők és iparosok részére előírt és a polgármesteri hivatalnál a következő hónap 1—10 napjai között két példányban benyújtandó havi helyzetjelentésekre új mintát állapított meg, amelybe az elmúlt hónapban beérkezett és kiadott árúk egyaránt bevezetnek. A Kereskedelmi Testületek Szövetsége gondoskodott róla, hogy ilyen helyzetjelentések szakegyesületeiknél a kereskedők rendelkezésére álljanak.

= Van-e kedvezményük a szövetkezeteknek a városi illetékek fizetésénél? Az aradi bőripari munkások börtöröző szövetkezete megfellebbezte a szövetkezetre kivetett városi illetéket, arra való hivatkozással, hogy annak csak 50 százalékat köteles megfizetni, mert a szövetkezeti törvény értelmében a szövetkezetek ötven százalékos adó- és illeték-kedvezményt élveznek. A város képviselője a fellebbezési bizottság előtt annak bizonyítását kérte, hogy a fellebbező szövetkezet valóban a szövetkezeti törvénynek megfelelően működik. E törvény értelmében a kedvezményben csak azok a szövetkezetek részesülhetnek, melyek alapszabályuk módosításával alkalmazkodtak az új szövetkezeti törvény szelleméhez. A bőripari szövetkezet azonban csak azt igazolta, hogy az „Alianta” szövetkezeti központ tagja, de az új törvényhez való igazodás bizonyítása nem sikerült s ezért fellebbezését visszautasították. Felfolyamodással élt a törvénytöréshez, de az elsőfokú fórum határozatát a bíróság is helybenhagyta.

(=) A banati gabonaárak. A temesvári piacon a gabonaárak a következők: Búza 620, tengeri 520, zab 620, tökmag 1475, napraforgómag 900 lei. A piac csendes, üzletkötés alig van.

(=) A hivatalos devizaárfolyamok. A Román Nemzeti Bank hivatalos devizaárfolyamai a következők: (Az első szám a vételt, a második az eladást jelenti) 107% felárral: angol font 851.80—877.37, dollár 211.65—217.97, svájci frank 47.40—48.85, palesztinai font 852.84—878.40, egyiptomi font 373.54—399.78. Devizák 38% felárral: angol font 567.87—582.08, svájci frank 31.61—32.57, francia frank 3.24—3.31, márká 49—50, olasz líra 7.17, (felár nélkül) pengő 26.50—27, (felár nélkül) cseh korona 4.68—4.77, dinár 2.89—3.05 (felár nélkül) török líra 82.92—92.

Pénzügyi határidők:

JÚNIUS 10.:

Kereskedelmi könyvek lapjai utáni pótlé-lyeg (laponként 1 leu) befizetése.

Rádió

Vasárnap, június 2.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 9.30: Istentisztelet a patriarchiáról. 12: Időjelzés, vízállásjelentés. 12.02: Hanglemek. 13: Grigoras Dinicu zenekara román áriákat játszik. 13.20: Időjelzés, sporthírek. 13.30: Grigoras Dinicu zenekarának hangversenye. 14: Hírek. 14.20: Grigoras Dinicu zenekara Beethoven és Lehár-műveket játszik. 14.35: Stroe és Vasilache vídám kettősének hangversenye. 14.50: Közlemények. 15: Mezőgazdasági tanácsok. 15.15: Falusiak órája. 16.15: Katonai előképzősök híradója. 16.30: Hanglemek. 17.15: A „Munka és jókedv” mozgalom órája. 18.15: Időjelzés, időjárásjelentés. 18.17: A 21-es gyalogezred zenekarának hangversenye. 19: Népi hangverseny hanglemezeiről. 19.30: A nemzet órája. 20: Sporthírek. 20.05: Alexandru Marcu tanár felolvasása. 20.20: Th. Cosma és Bibi Alexandru kézzongorás jazz hangversenye. 20.45: Hírek. 21.05: „A koziai lány”, Emil Montia drámai költeménye 3 felvonásban. 23.45: Táncczene.

Budapest I. 9: Hanglemek. 9.25: Közvetítés Kaszáról, a Szent Jobb fogadtatása a kassai pályaudvaron. 9.45: Hírek. 11: Róm. kat. istentisztelet. 12: Evangélikus istentisztelet. 13.30: Beszkárt zenekar műsora. 14: „A magyar könyv” Herczeg Ferenc felolvasása. 15: Hanglemek. 16: Mezőgazdasági felolvasás. 16.45: Cigányzene. 17.30: Felolvasás. „A magyar falu Mátyás király korában”. 18: Hírek. 18.15: Táncczene. 19: Szilágyi Zoltán dr. felolvasása. 1.30: Póstászenekar hangversenye. 20.15: Hírek. 20.25: „Virágos, muzsikáló május Firenzében”. Hangfelvétel. 20.55: „Ki nyeri a bajnokságot?” Hangképek a labdarúgó-mérkőzésről. Beszélő Puhár István. 21.25: Sport eredmények. 21.30: Zakál Dénes: Cigányfantázia. Neményi Lili, Horváth József és Nagypál László közreműködésével. 22.40: Hírek. 23.10: Táncczene. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Beethoven: VI. Szimfónia. (Hanglemes). 1.05: Hírek.

Budapest II. 11.30: Istentisztelet Kaszáról. A szentmisét Serédi Justinian bíboros-hercegprímás mondja. 12: Kurina Simi cigányzenekara. 13.05: Levente diákfélóra. 16.05: Szalonötös. 20.25: Mozart: Jupiter-szimfónia. (Hanglemes). 21: Hírek. 21.25: Felkai Ferenc dr. felolvasása Budapest ipari múltjáról. 21.55: Táncclemek.

Hétfő, június 3.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12.00: Időjárás, vízállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: Costica Dumitrescu zenekara népdalokat játszik. 13.20: Időjelzés, sporthírek. 13.30: Mandolinnégyes. 14: Hírek. 14.20: Az Uralkodó hazatérésének ünnepe. (Ion Vasilescu együttes. 15: Közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.01: Felolvasás. 19.16: A „Marele Voevod Mihai” fiúliceum énekkarának hangversenye. 19.50: Magyar nyelvű hírszolgálat. 20: Petre Andrei nemzetnevelésügyi miniszter felolvasása 20.15: Bucuresti város énekkarának hangversenye. 20.45: Hírek. 21.05: Madeleine Cocorăscu zongorahangversenye. 21.37: Teodorescu-négyes Ionel Perlea kvartetjét adja elő. 22.10: Hírek, sporthírek. 22.30: Th. Lupu (celló) és C. Silvestri (zongora) hangversenye. 22.45: Nyitányok és preludiumok román dalművekből. A rádió zenekara. 23.45: Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.40: Torna. 8.00: Hírek, hanglemek. 11.00: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 12.10: Nemzetközi vízjelző szolgálat. 13.00: Időjárásjelentés. 13.10: Domokos László zongorázik. 13.55: Dánielné Magyar Ilonka énekel zongorakísérettel. 14.20: Időjelzés. 14.30: A rádió szalonzenekara. 15.30: Hírek, műsorközlés. 17.15: Felolvasás a sárospataki főiskola tanáiról. 17.45: Hírek. 18.15: A magyar gyáripar múltja és jövője. Felolvasás. 18.45: Hanglemek. 19.10: Dr. Vanie András uszókaptány előadása az uszósport mai helyzetéről. 19.45: Felolvasás. 20.15: Hírek. 20.25: Ifj. Babrik János gitározik. 20.45: Ritók Anna elbeszélése. 21.10: Nagykovácsi Ilona énekel. 21.35: „A halhatatlan betű” Forster György és Nyiri László hangjátéka. 22.15: Táncclemek. 22.40: Hírek. 23.10: Nerio Brunelli gordonkázik, zongorán kíséri Polgár Tibor. 23.40: Farkas Jenő cigányzenekara muzsikál, Mindszenti István énekel. 24: Hírek német, olasz, angol, francia és esperantó nyelven. 1.05: Hírek.

Budapest II. 19.15: Német nyelvoktatás. 19.55: Szende Ferenc énekel. 20.20: „Mi történt ötven évvel ezelőtt”? 21: Hírek. 21.25: Felolvasás. 21.55: Lakatos Floris cigányzenekara.

KEDD JUNIUS 4.

Bucuresti. Rádió Románia és Rádió Bucuresti. 12.00: Időjelzés, vízállásjelentés, háztartási és egészségügyi tanácsok. 12.10: A Stanescu testvérek zenekarának hangversenye. 13.20: Időjelzés, sporthí-

rek. 13.30: Petre Gusti és Lya Crăciunescu román zeneszerzők jazz számait éneklék. 14: Hírek. 14.20: Petre Gusti és Lya Crăciunescu jazz-hangversenyének folytatása. 15: Közlemények. 19: Időjelzés, időjárásjelentés. 19.01: Felolvasás. 19.16: Gh. Stefănescu, Vasile Popovici által összegyűjtött és hangszerelt basarabiai népdalokat éneklé. 19.30: Lya Constantinescu-Botez énekel. 19.45: Magyar nyelvű hírszolgálat. 19.50: Felolvasás. 20.10: Emilia Gutianu és Gheorghe Stefanovici énekel. 20.45: Hírek. 21.05: A rádió zenekarának szimfonikus hangversenye. 22.30: Szvitek, pásztorialok és idillek hanglemezeiről. 23.45: Hírek francia, német, angol és olasz nyelven.

Budapest I. 7.40: Torna. 8: Hírek, hanglemek. 11: Hírek. 11.20: Felolvasás. 11.45: Felolvasás. 12.10: Nemzetközi vízjelzőszolgálat. 13: Időjárásjelentés. 13.10: Hanglemek. Közben: 13.40: Hírek. 14.20: Időjelzés, időjárás és vízállásjelentés. 14.30: Lovász Ferenc cigányzenekara. 15.30: Hírek. 17.15: Előadás. 17.45: Időjelzés, időjárás és vízállásj., hírek. 18: Hírek szlovák és ruszin nyelven. 18.15: A Budapesti Ének és Zenetársaság énekara. 18.50: Magyar laboratóriumok. 19.15: A rádió szalonzenekara. 19.50: Séta a könyvnapon. 20.15: Hírek. 20.30: A zeneművészeti főiskola operai tanszakának vizsgaelőadása. A szünetben kb. 22.45: Hírek, időjárásjelentés, hírek szlovák és ruszin nyelven. 24: Hírek német, olasz, angol és francia nyelven. 24.20: Oláh Kálmán cigányzenekara. 1.05: Hírek.

Budapest II. 18.30: Ruszin hallgatóknak. 18.55: A rádió szalonzenekara. 19.15: Francia nyelvoktatás. 19.45: Mezőgazdasági félóra. 20.15: Jazz számok hanglemezeiről. 21: Hírek magyar, szlovák és ruszin nyelven. 21.25: Melles Béla zenekara. 22.40: Időjárásjelentés.

Mozi

MOZIK MŰSORA:

Vasárnap és hétfő:

APOLLÓ: A tizenhárom álarcos titka I. rész (angol film).

CAPITOL: A vasálarcos (angol film).

CORSO: A függöny legördül (német film).

SCALA: Balalajka (angol film).

A NAGY ÚR

Írta: Ifjabb KUBAN ENDRE.

Messziről, nagyon messziről, a hegy vége látzott. Az angol kezdett lassankint megnyugodni. A hegy széle előtt meg kell állni és vége lesz az egyre kényelmetlenebb sétakocsikázásnak.

Wesselényi most egyszerre kiengedte kezéből a gyeplőket és azt az állatok nyakába dobta. A paripák fejüket magasra kapták és nem érezve többé az erős karok szorítását, magasra ágaskodva, ugráló lépésekkel rohantak a meredek felé. Még néhány száz méter, azután pár öl és kikerülhetelen a borzalmas halál!

Az angol jobbra-balra tekintett nyugtalanul. A kocsiból való kiugrás biztos halál, de kikerülhetetlen vég vár az út végén is. Már ott vannak a szikla párkányzatánál, még két lépés és a mélységbe zuhannak!

Wesselényi Miklós most hirtelen harsányat füttyentett és a megvadult állatok reszkető inakkal, miközben habokban szakadozik a tajték róluk, szobormereven leállnak.

Wesselényi leugrik a kocsiról, megsimogatja, szeretettel végigveregeti paripái nyakát, amelyek boldog örvendéssel felnyihognak.

Csak ezután fordult hátra, hogy megkérdezze vendégét, mi a véleménye egy erdélyi magyar főúr sétakocsikázásáról? De nem kérdezett semmit.

Az angol ajultán hevert a kocsilútsán és amikor haza érték, szótlanul a szobájába ment. Másnap csomagolt és hazautazott, de előbb elismerően megárazta Wesselényi Miklós kezét...

A GORBÓI KASTÉLY BEVÉTELE ÉS KUFFSTEIN

Gyilkölt úr volt a gorbói kastély főura, Haller János gróf. A püpos, félszeg német gróf József császár kegyence volt, akinek felesége Nemes Szuzsa grófnő, a fáma szerint a császár ifjúkori szerelme. Hallert senkisémm szerette és különösképpen Wesselényi Miklós ki nem állhatta. Napirenden volt a két kastély közötti surlódás és valóban csak egy szikra kellett. Wesselényi fékezhetetlen temperamentumát ismerve, hogy végzetes események kirobbanjanak.

Wesselényinek megszökött egy istállójobbágya,

4 aki Gorbóra ment és ott elmondotta, hogy Zsibórol menekült és menedéket koldult. Az istállószolga elhallgatta jobbagy voltát és Haller, aki örült, hogy borsót törhet Wesselényi orra alá, oitalmába is vette.

Haller János Wesselényi követének, aki a hűtlen szolga kiadatását követelte hetykén azt felelte, hogy ha tetszik úgy jöjjön maga érte, mire a Szörnyölő nem tagadta meg magát és az újabb követének adott utasításában formálisan hadat üzent a gorbói várnak. Bejelentette azt is, hogy másnap hadával a vár ellen vonul és megostromolja, majd bevétel után az ellenszegülőket megbünteti és ugyanakkor Gorbót a föld színével teszi egyenlővé.

Wesselényi ura maradt a szavának. Hajduit és jobbagyait felfegyverezte, a kastély kapujában álló két öreg mocsárágyút ismét üzembe hozatta és másnap elindult a hadüzenet szerint megvívni Gorbó várát.

A hirre, hogy Zsibó ura megindult hadaival Gorbó ellen, Haller János és felesége elmenekültek. Hallerné egyenesen Bécsbe utazott, József császárnak bejelenteni a várostromot, míg férje, Haller gróf, Nagyszébenben tett panaszt a legfelsőbb katonai parancsnokságon.

Gorbó várát egy nyug. kapitány védte. Bezárt kapu mögött ugyancsak felfegyverzett cselédség és jobbagyság állott. Amikor azonban az ágyúk tényleg megszólaltak és a golyóbisok komoly károkat kezdtek okozni a kastély falaiban, a kapitány bizva az ellenfél nagylelkűségében szabad elvonulást kért és megadta amagát.

Wesselényi serege felét diadalmas zeneszóval bevonultatta a gorbói várba, míg armádiájának másik része leszerelte az „ellenségeit” és Zsibó várába kísérté, ahol néhány órával később formálisan haditörvényszéket ült az „ellenszegülők” fölött. Valóban feleségének. Helénának, közbenjárása, sírása és könyörgése indította csak meg Wesselényit, hogy az elfogottakat szabadlábba engedje és ugyanakkor magára vállalta azt is, hogy az okozott károkat haladéktalanul megtéríti.

Mindez azonban már késő volt. A császár, aki valóságos diührohamot kapott, amikor Nemes Szuzsa grófnő hírül vitte Wesselényinek középkori önbíráskodását, haladéktalanul parancsot adott a rehellis zsibói báró elfogatására.

Amikor Wesselényi jóbarátaitól megtudta, hogy

személye ellen elfogató parancsot adtak ki, a környező erdőbe vonult vissza, ahol hí embereivel húzódt meg. Hetekig tartó hajtóvadászatot indítottak meg ellene, míg végül is sikerült árulás útján megtudni az üldözőinek, hogy Dátoson húzódt meg közeli rokonainál. Század katoná ment érte és éjjel bekopogtattak az ajtaján. Wesselényi abban a hiszemben, hogy felesége hírvívője érkezik, ajtót nyitott és amikor látta, hogy csapdába került, úgy ahogy volt, hálóköntösben, kardot ragadott és utat akart vágni a katonák tömött sorfalai között.

A felingerült katonák erre megrohanták és rettenetesen összeverték, majd kezét megszinezelve, két lö közé kötötték és úgy hurcolták a legközelebbi őrhelyig.

Wesselényit most komolyan meglátogatta a sors. József császár intézkedésére Kuffsteinba vitték, ahol börtönbe vetették. Feleségével útközben csak Kolozsvárot tudott találkozni. Cserey Heléna mialatt férjét üzött vad módjára kutatták, áttért férjének hitére, a református vallásra. A hideg téli időben való utazás, a meghurcoltatás és gond miatt az asszony súlyos beteg lett. Gyermekai szintén megbetegedtek és amikor Wesselényi Miklós Kolozsvárott találkozhatott nejevel már csak a két gyermekét sirató asszonyt ölelhette a keblére. A két Wesselényi fiúcska a magas láztól kiszívodott.

Wesselényi Miklós a börtönben sem tört meg. Apró, sötét, homályos celláját nem engedte kiseperetni. A cellában napról napra emelkedett a por, piszok. Semmiféle kedvezményt nem fogadott el. A kuffsteni börtön búzós, rothadt ételét ette és kortársai beszéltek, hogy egy napon, amikor megkérdezte, vajjon kit hoztak a szomszédságába, az ör közömbösen a következő feleletet adta:

— Valamilyen kutya magyart hoztak.

Wesselényi a kihívó feleletre annyira felingerült, hogy a rácson keresztül ujjaival a porkoláb torkát elkapta és azt rettenetes erővel fojtogatni kezdte. Alig sikerült a lármára összeszaladt őrknek kimenteni a halál torkából társukat.

Természetes, hogy ez az esemény is hozzájárult ahhoz, hogy Wesselényivel minél keményebben bánjanak. Egyetlen levelét sem adták át és így a hajdani gőgös főúr piszokban, mocskokban tengődve még azt sem tudta, hogy mi van feleségével és birtokán, Zsibón, ki gazdálkodik?

(Folytatjuk)

Elvi jelentőségű ítélet állampolgársági ügyben

Kolozsvárról jelentik: Ismeretes, hogy az igazságügyminisztérium több körrendeletben is kifejtette azt az álláspontját, hogy az új állampolgársági törvényben engedélyezett és 1940 február 1-én lejárt új jelentkezési idő zsidókra nem vonatkozott, Miután a városok, illetve községek ennek folytán a zsidó jelentkezők erre vonatkozó kérelmét nem is továbbították a minisztériumhoz, többen a közigazgatási táblához fordultak, amelyek kötelezték az előjáróságokat, hogy a zsidó jelentkezők kérését is terjessze fel, miután csak a minisztérium van hivatva dönteni. Egy ilyen esetben az igazságügyminisztérium Frenkel Ignác hunyadmegyei (Algyógy község) lakos kérését elutasította, azzal az indoklással, hogy zsidókra az új jelentkezési határidő

egyáltalában nem vonatkozik, mert a zsidók helyzetét az állampolgársági revíziós törvénnyel külön rendezték. A minisztérium fenti döntése ellen Frenkel ügyvédje úgynevezett „contencios”-pert tett folyamatba a kolozsvári ítélőtáblánál, ahol most hangzott el az ítélet. A tárgyaláson Frenkel jogi képviselője kifejtette, hogy a minisztérium határozata törvényellenes, mert a revíziós törvény csak azokra a zsidókra vonatkozott, akik már eddig is be voltak írva az állampolgársági listáiba. Frenkel Ignác helyzete miben sem különbözik azon keresztény polgárok helyzetétől, akik ugyancsak nem voltak eddig állampolgársági listába bevezetve és így ő is jogosított volt 1940 február 1-ig az állampolgárság elismeréséért folyamodni. Az ítélőtábla a keresetnek

helyt adott, a minisztérium határozatát, mint törvénytelen megsemmisítette és kötelezte az igazságügyi minisztériumot, hogy Frenkel Ignác kérése felett érdemben határozzon, mert az új törvény intézkedései az állampolgársági revízió alá nem esett zsidókra éppen úgy vonatkoznak, mint a keresztényekre. Ezzel kapcsolatban írjuk meg, hogy Gelb Sándor bácsi községbeli lakos, aki ugyan zsidó származású, de már kereszténynek született, Brassó városának azon elutasító végzését, hogy őt az állampolgárok névjegyzékébe utólagosan beírják, közigazgatási perrel támadta meg, amit most tárgyal le a bucarestii közigazgatási tábla. A bíróság a keresetet elutasította, mégpedig azzal a megokolással, hogy zsidó származású egyénekre az 1939 október 20-iki törvény, illetve az állampolgársági törvény 62. szakasza nem vonatkozik.

APRÓ HIRDETÉSEK

Az apróhirdetések díja előre fizetendő

LEVELEZÉS és HÁZASSÁG a törvényes intézkedések miatt nem közölhető. Vastag betűvel szavanként kettő lei, legkisebb apróhirdetés húsz lei. Minden Vastag betűvel legkisebb apróhirdetés 15 szóig 30 lei, minden további szó kettő Brătianu 3 Telefon: 28—10. II. kerületben: Popovici trafik, Piata Badea Cartan Calea Dorobantilor 2. III. kerületben: Flauder trafik, Piata Lahovari. IV. kerületben: March trafik, Piata Küttl. — Nógrády trafik (Corso mozi mellett). — Vass trafik, Piata Dragalina 6. Telefon: 45—06. — Wittek trafik Bulevardul Regele Carol 54. — Galgóczy trafik Strada Brătianu 15/a. Telefon: 45—13.

Alkalmazás

Női fodrász keres két jó munkaezőt, víz és vasban. Ajánlatokat „Tartós állás” jellegre a kiadóba kérek. 1040

Szövmestert keresünk, aki a jacquard szövéstetben kellő jártassággal bír. Ajánlatokat „Webmeister” jellegre Rudolf Mosse Cluj címre kérünk.

Kisebb vegytisztító üzem vidéken keres tisztításban-vasalásban perfekt segédet. Közlebbit Braun IV., Str. Brătianu 15. II. em. 45. 1048

Allást keres

Nyugdíjas, otthon végezhető írásbeli munkát (másolás, levelezés, címzés, stb.) jutányosan vállalna román, magyar, vagy német nyelven. Levelezőlap értesítésre felkeresem. Cím a kiadóban. 1045

Autó-velet

Traktorokat, gőzgépeket, cséplőket, motorokat, hengerekéket és herrefejtőket azonnaira szállítok. Ing. Scheidetz, Timisoara IV., Str. Brătianu 39 szám. 961

Eladó 1 vaskapú 3x3.20 mérettel, alul hullámlemez, felül rácsos. III., Str. Wilhelm Mühle 8. 1044

Dívattölgyek figyelmébe ajánlom a mostanában oly divatos nyest-prémét. (Edel Marder) Egy garnitúra eladó, 7 állatból áll. Cím a kiadóban. 1047

Egy éves dög himkutyja olcsón eladó. Mehala Str. Horia 48. 1050

IV. kerületben családi ház

4 szoba, hall, kerttel (virág és gyümölcsös) kifogástalan állapotban augusztus 1-re bérbeadó. Érdeklődők: „Éves bérlet” jellegre a kiadóba írjanak.

„FEUERZAUBER 1938”

a jelenkor legszebb tüzipiros muskátij újdonsága, valamint az összes tavaszi virágpálánta-fajok kaphatók

Agner Ferenc

kertészete

Timisoara III., Str. Porumbescu 22

Lakás

Nagyobb üzlethelyiség a Gyárváros legforgalmasabb útvonalán, amelyben 50 év óta fűszer, vas, és terménykereskedés volt, berendezéssel együtt kiadó. Ugyanott egy 3 szobás lakás, fürdőszobával azonnal kiadó. II., Str. Stefan cel Mare 39. 1031

Központi felkvésű és csak kettő lakásból álló házban, az emeleti 5 szobás, szép, modern lakás kiadó. Azonnal is elfoglalható. Tudor Vladimirescu 7. Telefon 29—33. 1039

Csak rendszerető, állandó lakónak ajánlom a IV. Str. Vladimirescu 18. szám alatti 4 szobás hallos, egész elsőemeletet elfoglaló, kimondott úrilakásomat, havi 3000 mellékilleték nélkül, augusztusra. Telefon 14—40. 1038

A Temesvári Bank épületében modern 5 szobás lakás kiadó. Bővebbet a Temesvári Bank házközvetőségénél. 830

Kétszobás modern lakást keres idősebb házaspár (gyárigazgató) augusztus 1-re csak I., III., IV. kerületben. Ajánlatok „Tiszta, csendes, pontos fizető” jellegre a kiadóba kéretnek. 1032

Garzon lakás, fürdőszobával június 1-re, üzlethelyiség azonnal kiadó, bőrszék, vagy szabónak alkalmas. III., Str. Wilhelm Mühle 8. 1043

Négy szobás modern lakások, nagy irodahelyiségek Belváros központjában azonnaira kiadók. Str. 24. Február 6. (volt Solderer) No. 6. 1046

Kétszobás uccai lakás kiadó július 1-re. III., Str. Coroana de Otel 16. 1049

A Bulev. Regele Ferdinand 1 szám alatti házban (volt Löffler A. palota)

modern kétszobás garzonlakás

augusztus 1-ére kiadó. Bővebbet a Temesvári Bank házközvetőségénél.

Tartós hullám

a legmodernebb készülékkel és gép nélkül

Waltrich

fodrász

II., Traian-tér 8. szám, a hatos villamos megállójánál

Különjéle

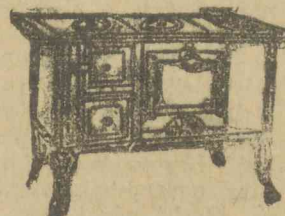
Fehérnemű javítást, harisnya stopolást házban és házon kívül, esetleg irodatarifást is vállalok. I., Str. Marasesti 12. 1027

Búziás-fürdő, Románia Nauheimja. A búziási fürdő gyöngye a „Pensiumea Villa Margot” Str. I. Duca 15., ahol mindent talál, amit az igazi nyugalom után vágyó szív kíván. Ultramodern szobák, tökéletes komfort, olcsó árak. Kérjen Prospektust Pensiumea Villa Margot Buzia-bai Str. I. Duca 15. 1002

Költözés miatt eladó

Komplett hálószoba (modern, világos furnírozott), gyermek rézagy, réz falikarok. Komplett lakkeszszólt, világoszöld gyermekszoba (5 részes szekrény, fiókos szekrény, asztal, 4 pár mázolt szék, rekamier). Konyhabútor (kredenc, 2 asztal, 2 szék) és egyéb apróságok, jégsekrény, iskolapad, vilany- és gázrezsó, lámpák, vezetékek. Cím a kiadóban.

Modern takaréktűzhelyek

kiváló minőségben. Állandó rakás, románcosított és fekete tűzhelyekben

KALMAN DEZSO

speciális takaréktűzhelyüzem Timisoara IV. Bulev. Carol 40.

Szép akar lenni?

Használjon KUREA-t a bőrtisztításhoz, bőrtápláláshoz és bőrtápláláshoz. KÉREM azonnaira kiadóba kérek.

Városi gyógyszerárban

a „Fekete Sas” az Arany Szarvas épületben I. Piata I. C. Brătianu.

Pedikür

Értesítem a nagyérdemű közönséget, hogy

pedikür szalont nyitottam

Laci pedikürös

II., Piata Traian 7. — Szobovich-ház. Telefon: 23—37.

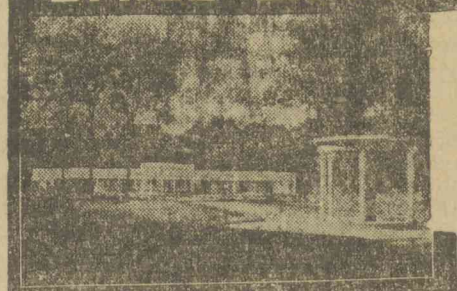
Sirkövek

modern kivitelben, minden köfajtából, nagyon olcsón

Granofsky János

TEMESVAR — Józsefváros, Brătianu-ucca 10.

BÁILE LIPOVA - BANAT

Gyógyít: érelmeszesedést, szív, vérnyomás, reuma, idegrendszer, máj és vese, vérszegénység és női bajokat. Szezon: május 1-től október 15-ig